

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec . . . " 2.20
za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejema mesečno . . . 1.70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENEK

Inserati:

Enostolna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 18 v
za dvakrat . . . " 15 "
za trikrat . . . " 13 "
za večkrat primeren popust.

Poročna oznanila, zabavne, osmrtnice itd.:
enostolna pettivrsta po 20 vin.

Enostolna pettivrsta po 40 vin.

Izbija vsak dan, izvenredno ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograke 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Križa v nemški socialni demo-
kraciji.

Obnašanje social. demokratične stranke v Nemčiji ni bilo ob uri, ko se je nahajala domovina v največji stiski, nikoli prav jasno, posebno pa ne edino in sklenjeno kakor v drugih političnih strankah, posebno v centru, konservativni ali narodno-liberalni stranki. To je umljivo in v zgodovini stranke utemeljeno. Nikdar ni bilo resnično edine in sklenjene nemške socialne demokracije, Stranka, ki jo je rodila in odgojila opozicija, bo morala tudi v sebi samí vedno računati z nasprotujočimi si elementi. Tako je tudi s socialno demokracijo. Bebel se ni nikdar popolnoma otrebil lupin svojega meščanskega pokolenja. Iz vsega početka so bili v stranki boji med Lasallovci in Marxisti. Strankin zbor v Eisenachu je ločeni krili sicer z združil, toda sovražne čete so se le navidezno zedinile pod strankinim praporom. Nasprotja so ostala do današnjega dne. Vedno sta bili dve skupini v taboru nemške socialne demokracije: ena je čisto in popolnoma zavzemala stališče sodobne države, druga je pa stremila za nedosegljivimi cilji. Tako je vedno bilo. Le ime je bilo drugačno. Najdalje se je nasprotje očito kazalo tedaj, ko so ti stali nasproti revizionisti in Marxisti; kasneje je spor označeval prepir glede strokovnih društev in združenj.

Tu je prišla svetovna vojna. Neizmeren val navdušenja se je zgnil nad nemškim narodom. Cesar in ljudstvo sta bila eno. Pač ni manjkalo glasov, ki so napovedovali, da bo socialna demokracija delala težave. Toda zgodilo se je ravno nasprotno. Socialnodemokratska frakcija je glasovala za vojne kredite. Ko je nemški cesar izrekel besedo, da ne pozna več nobenih strank, marveč samo še Nemce, so se ob klicih »Hoch« cesarju dvignili s sedežev tudi socialnodemokratski poslanci. Kasneje seveda je bilo edinosti v socialnodemokratskem taboru zopet konec. Javno in tajno se je hujskalo in poslanci niso imeli lahkega stališča, ko so branili svoje glasovanje. V prvi vrsti je bilo osrednje glasilo stranke, berlinski »Vorwärts«, ki je delala poslanecem in strokovnim društvom velike težave. Strankino vodstvo je pustilo napadene na cedilu. Tedaj je nastopil poslanec Legien z govorom, v katerem je povdarjal, da se morajo zaupniki strokovnih društev bolj nego doslej brgati za politično življenje in stranko kot tako. Posl. Heine je imel v Stuttgartu znamenit govor proti »rovarjem«, posl. Kolb, naj-

ostrejši nasprotnik Bebla in Roze Luxemburg, je pisal plameneče članke proti njim. Branitelji parlamentarne frakcije in njene stališča so predvsem dokazovali, da je glasovanje za vojne kredite v prvi vrsti v korist delavstvu; posl. Legien je naravnost povedal, da je bil Marxov izrek, da delavec nima kaj izgubiti razen svojih okov, opravičen samo v času, ko še ni bilo nemške socialne politike in strokovnih društev. Sedaj mora delavec stati na stališču sodobne države.

Tako je donelo iz mnogih in mnogih strankinih in strokovnih listov. Kdo pa so bili »rovarji«, proti katerim se je nastopalo s tako silo? Rovarji so se precej dolgo previdno skrivali. Pač je bevska Kautzky v različnih spisih, a to je vedno delal. Končno se je stvar razjasnila. V »Leipziger Volkszeitung« je izšel članek, ki je stranko zaklinjal, naj opusti geslo, da se »zdrži do konca« in uvede akcijo za mir. Članek je napisal Kautzky, podpisala sta ga pa člana strankinega predsedstva dr. Haase in Bernstein. Zadnji je s tem pokopaj svoje življenjsko delo. »Leipziger Volkszeitung« je oblast ustavila. Kmalu nato so rovarji še bolj dvignili svojo krinko. Predsedstvo socialnodemokratske stranke na Nemškem je v ostrem nasprotju s stališčem večine strankine parlamentarne frakcije izdalo manifest za mir. »Vorwärts«, ki je manifest priobčil, je bil prepovedan.

Razdor je postajal od dne do dne očitnejši in večji. Pokazalo se je, da stoje strokovne organizacije na eni, politične pa na drugi strani. Radikalci pod vodstvom Kautzkega, Haaseja, Bernsteina in Klare Zetkin so vedno bolj hujskali proti strokovnim društvom in njihovim voditeljem, kakor tudi proti večini parlamentarne frakcije, ki še vedno vstraja na stališču, da se v interesu delavskih slojev dovolijo tudi nadaljnji vojni krediti. Radikalci pa izkoriščajo razpoloženje mas proti dražnjivi živili, da morejo v kalnem ribarju. Z nekega centralnega mesta so se razposlali letaki, brošure in oklici na vse naslove strokovnih in strankinih zaupnikov s pozivom, da pošljejo strankinemu predsedstvu proteste proti parlamentarni frakciji. V Berlinu, Hamburgu in Monakovu so radikalci poslali na strankine shode govornike, ki so imeli nalogo, da udirajo proti parlamentarni frakciji. Le-tej to seveda ni bilo prijetno. Doživeti je morala da se je ves agitacijski aparat porabil proti njej in ne proti centru. K temu je prišel oklic: »Zapoved sedanje ure«, naperjen proti poslancem in strokovnim društvom. Strankin odbor je nato sklenil izjavo, da se postop-

panje radikalnih voditeljev ne ujema z njihovimi dolžnostmi kot voditelji stranke. Haase, predsednik strankinega zastopstva, je nato izjavil, da kljub temu ne bo položil svojega mandata, ker da ga ni prejel od strankinega odbora, marveč od strankinega zbora. Podpira ga »Vorwärts«. Med temi neprijetnimi dogodki je zborovala konferenca zastopnikov strokovnih društev, ki se je znova zavarovala proti temu, da bi se strankin preprič prenesel v strokovno organizacijo. Z ogorčenjem je zavrnila poizkuse »posameznih skupin«, da bi naredile zdrabo, in sprejela sklep, ki se ob koncu glasi: »Konferenca smatra stališče, ki je zavzema pretežna večina socialnodemokratske frakcije, strankinega odbora in predsedstva, kot edino pravo za korist delavstva in strokovnih društev. Nazori, ki jih zastopajo posebni zvežarji v Turčiji, nasprotujejo bistvu strokovnih organizacij, in ako bi se izvedli, bi bilo izročeno pogubi vse, kar so strokovna društva ustvarila in za čemur streme.« To je za radikalce hud poper. Proti agitaciji Klare Zetkin se je ustanovil nov strokovni ženski list.

Socialnodemokratska stranka na Nemškem je v polnem razdoru: frakcija v državnem zboru razbita, nazori v strokovni organizaciji razdeljeni, listi razhujskani drug proti drugemu. Na Virtemberskem sta že dve socialnodemokratski frakciji v deželnem zboru. Raztega odpadajo od mednarodne zveze socialnodemokratskih strokovnih društev, ki ima svoj sedež v Berlinu, mnoge zunanje organizacije in zahtevajo, da se sedež zveze prenese v Švico. Vse to kaže, da je vsemogočnosti nemške socialne demokracije konec.

Z goriškega bojišča.

Napad na Pevmo med nevihto.
(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Ob Soči, 9. avgusta 1915.

Nebo na jugozapadu je zatemnelo. Izza Brd so se valili preko Števerjana težki, črni oblaki na goriško ravan. Dušeca sopara je ležala v ozračju. Nepremično so viseli listi na drevesih, kakor v temni slutnji. Kmalu so začele padati težke, debele kaplje, veter je završal v srebrnih listih oljk in usula se je nevihta.

Tedaj so vstajale iz laških strelskih jarkov kolona za kolono in se razpršile v rojne črte. Skozi naliw smo videli le nejasne obrise, ki so se vedno bolj bližali našim okopom. Črta za črto. Naši topovi so zagrmeli v to šumenje težja, kakor da

bi hoteli tekrovati z grmenjem neba in pošiljali v laško mravljišče pod našimi postojankami ogenj in smrt. Naše strojne puške so zaregljale, šrapneli so se razbliskovali in ročne granate so treskale v sovražnikove vrste. Strašna je bila ta pesem: grom in blisk neba in šumenje dežja se je združilo z bobnenjem topov, z udarjanjem šrapnelov, z regljanjem strojnih pušk....

A laška pehota je vztrajala. Vedno nove množice so se valile preko padlihi čet, ki so se zvijale v mlakah umazane vode, pomešane z rdečo, vročo krvjo.

Naše čete, ki so v dobrih kritjih že s mrzličnim ognjem stiskale puške so prešle k protinapadu.

»Juriš!«

In spustile so se po vinogradih preko razmočenih polj skozi nevihto na sovražnika. Dež jim je udarjal v obraz, a kdo se je zmenil zanj? Že je stala četa ob četi, mož ob možu. In ta človeški klopič se je pomešal, valil iz brda na brdo med besnim narihanjem z bajonetom, s kopiti, se pestmi. Strašna borba se je razvila, boj za življenje in smrt. A naše čete so podile nevzdržema sovražnika kljub njegovi ogromni premoči preko trt, preko steptanih polj vedno dalje, vedno dalje, skozi vihro in naliw. Celu uro je trajal boj in s strašnimi izgubami se je umaknil sovražnik pod ognjem naših granat in šrapnelov v varna kritja.

Nevihta je ponehala. Težke kaplje so padale z dreves na kupe mrtvecev, ki so ležali v mlakužah v blatu. Preko bojnega polja se je odtekala v potokih umazana voda in hladila pekoče rane, ki so široko zevale na glavah in prsih laških ranjencev in se združila s krvjo razmesarjenih teles.

Trak večerne zarje je zagorel nad Grojno in vse je potihnilo in zamrlo...

Ob slovesu.

V maju je bilo. Hodil sem po naših Brdih, v solncu se smeječih. Črešnje so zorele in akacije so duhtele ob potu. Sence so se spale v dolinah, ko so na gričih zamolili jutranjo pesem zvonovi belih cerkv, da so zapela vsa brda v jutranjem solncu.

»In s pesmijo v srcu in z vriskom na ustnih, da vse je kipeło po mojem telesu, sem gledal trpeče, vesele obraze, poslušal njih tajnosti kakor o kresu...«

A tisto jutro je zagorel južni rob naše domovine in nenadoma je planilo v to lepoto naše zemlje vse ono strašno, brezmenno gorje vojne, ki smo ga prej le slutili, ker je bilo tako daleč, daleč od nas. Zdaj nas je udarilo nenadoma v vsej ne-

L. STEK.

Ujelnik.

p. t. — Ta teden sem imel nepričakovan, a izredno ljub poset, slučajen sicer, a dvojno zanimiv. V Ljubljano je prišel službeno kot vojak nekdanji sošolec moj, učitelj P. iz Sore.

In kakor je že ta doba sploh doba presenečenj, mi je bila presenečenje novica, da služi pri vojaki pri istem oddelku kakor moj prijatelj Visoki, to je pri... pehotni diviziji nestalnega bivališča. Isti diviziji je pridružen tudi major T...ev bataljon krnskih postojank, k čegar moštvu spada naš — Otrobar.

O tem čestitem tovarišu sem doslej povedal že toliko, da se je gotovo priljubil vsem cenjenim čitateljem »Slovenčevim« kot drag znanec že iz opisov. Kdor ima priliko spoznati ga osebno, temu ne uide več iz spomina.

Prigodilo se je, da je imel Otrobar posla pri divizijskem štabu in tako je prebil 24 ur v družbi z Visokim in učiteljem P. Da je zlasti poslednjega naravnost osrečilo to novo znanstvo, se razume skoro samo po sebi. Saj ga je poznal že nekoliko iz opisov Visocega ter iz »Slovenčevih« podlistkov, ki vzbujajo na fronti splošno zanimanje in veselost, tako da me znanci še danes po par tednih prosijo, naj bi jim postregel z njimi, kar sem tudi storil, v kolikor mi je bilo mogoče po prijaznosti upravnistva.

Ko je torej opravil svoj posel in prejel naročila za svoje poveljništvo, se je posvetil imenovanima, ki sta ga pred vsem morala izdatno založiti s tobakom. Čudom se je čudil P., da v vsem tako skromnem možu duhana ni bilo izlepa zadosti, nikar že preveč. Toda kaj ve on, kaj se pravi trpeti glad in žejo ter vsa urja in neurja v strelskem jarku po krnskih skalnih pustinjah!

Prinesel mi je tudi list, a ker se tiče le-ta po večini ožjih družinskih razmer, ni da bi ga priobčeval. Le konec bom navedel h sklepu teh vrst, v ostalem pa dal besedo prijatelju P. v pripovedovanje. Seveda je vse to pripovedoval tovarišema Otrobar sam, če je zato vmes kaj latinskega, naj ne moti nikogar. Po bistvu utegne biti vse resnično.

Kako je bil odlikovan, je povedal že sam. Teden dni pozneje in sicer ponoči pa je bil — ujet. A ne ustrašite se, lisjak se jim je izvil, prizadevši hkrati sovražniku znatno škodo s svojimi napadnimi informacijami.

Ko se je stemnilo, je dobil dvanajst mož in ukaz, naj zasede postojanko št. ... in ako mogoče in če nanese po-

okolnostih, naj se pomakne tudi više, sploh naj se priplazi kolikor mogoče blizu k sovražnim jarkom. Kako naj izvrši povelje, o tem naj premisli sam, kakor najbolje pojde. Samo toliko mora paziti, na ostane v stiku s telefonsko postajo pri najbližji postojanki, odkoder naj poroča, kar bo našel.

Dokler je šlo varno, so prodirali skupaj, on in njegovo moštvo, junaški Dalmatinci. Otrobar je imel s seboj psa, a sčene mu je napravilo zgago. Preveč se je bil zanesel nanj, dasi je bil še premalo izurjen.

Ko pa so prišli bližje sovražnim, skrbno pazečim stražam ter se je pojavila nevarnost, da bi jih strelci zapazili, so izginili v prvi bližnji jarek. Vodnik je poznal kraj, zato ni bil kar nič v zadregi, kako bodo prodirali proti naznačeni postojanki. Dal je odviti ljudem vrvice, katere imajo pri sebi vsi krnski lovci. Vsakemu je dal v roko konec, sam prijel prvi konec in se namenil plaziti prvi.

»Svaki neka drži trdno u rukama konec. Ja idem prvi. Ako povučim lahno, onda za menom svi po redu dok se čuti gibanje. Ako povučim jako jedan put, onda svi: stoj i mir! Ako povučim jako dva puta, onda svaki ostavi mjesto te odlazi bez riječi natrag ovamo. Ovdje se dočekamo. Razumjeli?«

»Jesmo, gospodine!«

»I da mi šutite! Ako se tko ne povrti, ostali znadete, što vama je učiniti. Tko se povrti, javi što je video! Bog, braćo!«

»Pa ako On će, svi ćemo se povrtiti, inace Njemu dušu našu!«

Nato kratek molk v vročo tiho molitev in naposled ukaz: »Za menom!«

Otrobar je ovil okrog prstov konec vrvice in se splazil oprezno iz jarka. Dočim se je napel prvi del konopca, se je splazil za njim drugi, za njim tretji in tako vsi do poslednjega. V gosti temi so se plazili neslišno, brez najmanjšega šuma in polahno se je napenjala vrvice, ki je vodila junake za vodnikom. Ker so znali, da so mu znani vsi obronki, se nihče ni zmenil za pot, temveč plezal za prednikom, kamor ga je vlekla zanjka.

A le počasi so mogli napredovati; mnoge prirodne in zgrajene ovire so jih ovirale prav temeljito, posebno tudi zato, ker je bilo treba skrbno paziti na vsak šum. Dolgo so bili že na hudem potu.

Sovražnik je k sreči miroval, le malokak strel se je razlegel po pogorju. Seveda je šinil pogostoma širok žarek te ali one sovražne žarnice preko reber, a ker so se znali potuhniti vedno o pravem času, jih polentarji niso zapazili.

Zdajci je zarenčal pes, ki je stopal tik pred Otrobarjem. Mož mu je zatislil gobec hipoma in krepko nakratko po-

pojmljivi grozoti, ki je bila v svoji nepojmljivosti še groznejša, da so usta le one-moglo zajecjajala, ko je zavpilo v duši. Kakor jastrebi s krvoločnimi kremplji je planilo med nas in nas razbičalo na vse strani. In žena ne ve za moža, mati ne za otroka, otrok ne za mater, brat ne za brata, sestra ne za sestro.

In videl sem jih, pregnance, brez doma, brez strehe. Ob cestah so ležali, starci in starke, žene in dekleta, matere z dojenčki in otroci. Ljubezen do rodne grude, ki je prej le tiho tlela pod težo vsakdanjih skrbi, se je razplamenela ob uri slovesa, da so usahnile od presilne bolesti solze v očeh, ki so se z zadnjim, dolгим pogledom vsesale v domove na solčno prepojenih gričih, z bujnimi njivami, z zelenimi vinogradi prepletenih.

In mater sem videl: bežala je mimo ljudi naprej, naprej, kot blazna. V naročju je imela otroka in kri mu je curljala preko cvetočega obraza iz globoke rane na glavi, črna kri, preko oči, preko lic, preko ust. Nepremično je zrla nanj in v njenih brezsolnih očeh je bila groza in v njeni duši je grizla bolelost. Ali si to ti, domovina — mati?

In naša polja sem videl: rodovitna, blagoslovljena polja. V bohotnem zlatu je valovilo žito med venci temnozelenih trt, ki so se šibile od prevelikih grozdov. Vetrer je zavel čez bogato turščo, da je zašumela in se sklanjala. V solncu so ležala ta polja in čakala našega kmeta, da bi mu stotero poplačala trud in znoj. A prišlo je čez noč in pomandralo vse in poteptalo vse, da nisem vedel več, kje se konča pot, kje začne njiva.

In naše domove sem videl, kako so se rušili: od vrha do tal je treščilo, razrušilo, razbilo in uničilo vse. Groblje mi reže naproti, raz visečih razvalin se mi rogajo gola okna kot votla očesa lobanje.

In videl sem, kako so gorela naša svetišča, kako so padali zvoniki, da so zaplakali zvonovi.

In videl sem goreče vasi, požgane gozde. Videl sem z gorko človeško krvjo oskropljeno kraško skalovje in mlake krvi na ohribju ob Soči.

Z mrzlimi, ledenimi rokami me je objelo tedaj trpljenje in smeh je zamrl na ustnih in ugasnila je radost v mojih očeh.

Prej nisem videl tvoje lepote, domovina. Šel sem mimo nje in nisem je opazil. Zdaj, ko so uničena tvoja polja in so porušeni domovi, zdaj, ko je prišel tat in te hotel odtrgati od gorkega, življenja željnega slovenskega telesa, zdaj šele vem, kaj si mi.

Domovina, domovina!

»Dždaj nisem vedel, kako sem tvoj sin,«
»S silo neznanu
si segla mi do duše globin:
kako te ljubim globoko...«

Odpusti! Odpusti!

Alojzij Res.

Izpod Sv. Gore.

(Izvirno poročilo »Slovincu«.)

Goriško, 10. avg. 1915.

Kje smo? Italijani ondi, kjer drugi dan po vojni napovedi, a mi intenzivno že najmanj na Tilmentu: samo čakati treba, da se toli časa zadržana in nabrana bojna energija sproži, osvobodí in nevzdržni ofenzivi! Pa so predvčerajšnjem metali Vidmar et C. listke

iz zrakoplova v Trst: »Amici cari! A rivederci ai 18!« Prava logika perfidije! Osramotiti bi hoteli brezčastni politični komedijanti uprav na rojstni dan našega presvetlega cesarja, njega in vso našo armado, in osem narodom Avstro-Ogrske zadati nezacejivo rano z zavzetjem Trsta ali Gorice; ali oglašajo jih tisočev sto in sto: Italijani ne v Gorici, ne v Trstu tokrat polente jedel ne bo! Pač pa imajo naši Dalmatinci in drugi naši junaški stražarji brezpo-gojno utemeljeno nado, da bodo letos pili za potrebo črno italijansko vinco. Dakle »A rivederci a Conegliano!« malo onstran Vidma, kjer zori italijanski Tokajec... Italijani se v istini pripravljajo: na celi fronti je mir, razen kolikor z delnimi napadi krijejo svoja premikanja. Pa vse so poizkusili. Od Ortlerja do slovenskega Timava in od Devina do Gruža so vse otipali, da-li bi bile kje odprte duri ali vsaj kako okence v Avstrijo. Ampak na njih ne-utolažljivo žalost in jezo je bilo vse in povsod zamreženo ter zapahnjeno, kakor hiše v Milanu za časa kuge sv. Karola Boromeja. In zdaj bi jih bilo sram, če bi jim ista žilica ne bila odrevenela: sram jih ni, ali bojé se nas, zelo se nas bojé. In ta strah je moralen pred-pogoj naših bodočih zmag. Pa so nas plašili neodrešenci goriški še pred izbru-hom vojne, da ima Italija v Paluci tik meje nad 200 oklopnih avtomobilov, s kojimi bo obnovila zgodovinske čine Nemčije v Belgiji — v par tednih pod Ljubljano in Puljem. Mi pa nismo do-slej opazili še nobenega posebnega de-lovanja goriznačenih oklopnikov, raz-en pred par dnevi, ko so iz Ločnika na oklopniku obstreljevali tren in de-lavsko kolono v Vrtojbi, pa z vsemi 36 streli niso povzročili nobene človeške, ne živalske žrtve, pač pa so za ta svoj šport morali žrtvovati dragoceni oklop-nik, kojega je pogodil naš topniški strel, vrh tega še opazovalni zrakoplov, ki je bil zadet po drugem strelu, raz-bit in razcefran. Italijani zadevajo tako na debelo, to se jim mora vsekako pri-znati: na primer nunski samostan v Gorici so tako izorno zadevali, da so sodi iz kleti treskali v 1. nadstropju na tla. Hudomušnež je opomnil, mor-da se jim je zaskominilo po samostan-ski kleti; a ko so spoznali, da je šlo vse upanje doli po Soči, da bi ga oni pili, so se hoteli zmaščevati. A pili so ga naši vojaki, nekaj so ga prejeli zastoni, a drugo so pošteno plačali čč. materam, ki so odšle pred italijansko kulturo, iščoč zavetja, v slovensko škofjolo-ko. Mi pa doslej še nismo čuli, da bi bil goriški nunski samostan slovenski za-vod. Iredenta je — brezbožna, a maše pa le naroča za Viktorja, ko gre za to, da vloví kakega avstrijskega duhovni-ka v besedi, da ga more odvesti, obso-diti ali celo ustreliti...

Govori se, da so ustrelili preč. go-spoda župnika-dekana v Tržiču. Ako je poročilo v dunajskem »Sonntags-glöcklein« istinito, se je justični umor izvršil okoli sv. Viktorja. Prav verjet-no se mi dozdeva, da so g. dekana, ki je bil že kot bogoslovec pri radikalnem krilu katoliške stranke z geslom: Vi-va il Papa ré, povabili, da mašuje za kralja... Kajpada tega ni hotel in morda je še pristavil, da za kralja, ki izobčenje deduje — ne more maševati in bilo je po njem... Preč. gospod de-

kan je bil eden najbolj gorečih duhov-nikov v nadškofiji in predsednik dru-štva duhovnov častilcev... Upamo pa še vedno, da preč. g. živi, najbrž so ga odvedli v Italijo, dočim so nekateri drugi gospodje, na primer kurat Le-ben v Breginju in dekan Peteani v Krminu, še v mejah stare Goriške. De-kan Peteani se je izborno izrekal. Po-vabili so ga ob prihodu v Krmin na slavnostni obed v palačo barona Lo-catellija. Dekan je izjavil, da ne more v hišo, koje gospodar je z doma. Pred-ložili so mu v podpis pozdravni brzo-jav kralju Viktorju. Dekan je opomnil, da bo po sklepnem miru, ko Franc Josip I. dokončno odstopi Italiji Krmin kot »primo suddito« Italije, rad pod-pisal, a sedaj mu ni mogoče. In pustili so ga lepo pri miru.

Viktorju Emanuelu pa kličemo: Ne Viktor-Zmagoslav, ne Emanuel — Bog z nami, ampak z Dantejem: »Ri-corditi, spergiuro, del gran fallo, e sieti — reo, che tutto l'mondo sallo!«

Bog z nami — Emanuel!

Dr. Marijan.

Pri armadi ob Soči.

Tajni svetnik Francisek pl. Boglar, državni tajnik izven sl., član ogrske držav-ne zbornice, piše listu »Neue Freie Presse«:

... avgusta.

Že več dni je tega, kar sem gledal, kako se Soča leskeče morju nasproti; pred seboj sem imel Gorico in Doberdob-sko planoto. Vrnil sem se domov iz srede onega dela naše armade, ki je tako srečen, da more po zgledu in na način naših pred-nikov obračunati z Italijani. Po več dneh pa še vendar nisem mogel obvladati vese-le ganjenosti, ki se me je bila polastila, ko sem gledal vse to, kar se tam doli vrši. Pred menoj stoje sijajni paladini Radetz-kega in nadvojvode Albrehta, in navduše-nje mladih vojaških let me objema. Čar, ki mi ne zapusti. In enako se godi vsem, ki sem jih videl tam doli na Goriškem; o tem sem se prepiral na Koroški fronti in tako je na Tirolskem.

Nekaj posebnega je z našo armado. Z ono trdno, zvesto, vrlo armado, ki, kakor se tam doli zopet vidi, nima para glede udanosti in poguma. Ravno ko sem pri-hajal iz Doberdobske - Komenske planote nizdol, sem čital v Höferjevem poročilu o drugi bitki pri Gorici skromno opazko, da bo šele zgodovina znala prav ceniti dela naših zmagovalnih čet in njihov vodij. Tako je! Tudi zgodovina še ima izreči svojo besedo, in ona ne bo beležila samo sijajnega čina našega orožja, marveč bo obenem nanj ka-zala tudi kot najboljši zgled te svetovne vojne in vojne zgodovine sploh, kar se tiče vojne umetnosti in absolutne hrabrosti. Niso bili preprosti, vrli vojaki, ki so tam doli zmagali večkratno premoč; tam so se borili in se bore, — to bo priznal kdor po-zna in zna ceniti razmere — antični juna-ki. Dvigal pa jih je kvišku stari, podedo-vani vojaški duh naše armade, ki je uprav na teh bojiščih pogljal najlepše cvetje. Ta duh je, vsled katerega pomeni število naših bataljonov ob Soči premoč proti sovražni-kovim. Tega duha sovražnik v svojem ra-čunu ni upošteval, ko je njegova verolomna roka potegnila meč proti nam. Mislil si je, da je današnji rod že pozabil sporočila svo-jih prednikov, a moral se je prepričati o posebnosti naše armade, ki se zvesto okle-

pa tradicij, čeprav je postala ljudska ar-mada in pristopna ljudskemu duhu. Da se zvesto drži zlasti onih tradicij, ki so v zvezi z zmagovitimi vojnami proti Italiji! Tako je duh Radeckega še sedaj Italiji ne-varen. Čez četrt ure že, kar si doli, spo-znaš, da se ozračje starih zmag še ni raz-blinilo, da nas še vedno ozko oklepa in — za to gre hvala voditeljem in častni-škemu zboru — še vedno vzbuja navdu-šenje med vojaki. Ponosen in vesel posta-neš, če prehodiš naše črte ob Soči in ob jugozapadni fronti ter vidiš, da so tam utaborjeni narodi Avstrije in Ogrske vsi ene misli in enega srca, polnega jeze in zaničevanja napram verolomnemu nasprot-niku.

Vedno mi bodo v dragem spominu ure, ki sem jih preživel v čarobnem krogu ar-made ob Soči. Škoda, da razmere sedaj ne dopuščajo, da bi človek vse to povedal, vse o rečeh in osebah, kar bi hotel. Tako rad bi predložil vse toli zanimive vtise, ki sem jih dobil na svojih poteh od glavnega stana do fronte ter z leve in desne in ki so, ako je to sploh mogoče, moje občudovanje za našo armado, še dvignili. Začel sem razumevati, in to bi spoznal tudi kdorsi-bodi drugi, da stoji sovražnik vkljub svoji veliki premoči tedne in mesece kakor one-mogel pred nami in da ga vsak gibljaj sta-ne potoke krvi. Ni mogoče drugače, ko ima pred seboj armado, kakor je naša ob Soči. Če jo prehodiš, se ti zdi, da si sredi visoke šole, ki goji vojaške vrline in jih pusti dozorevati do sadja. Prostorne raz-mere in mreža občil so take, da opazovalcu ne uide noben važnejši moment. Bojišče je pred seboj kakor na dlaní. Zdi se ti, kakor da čitaš v učni knjigi vojne zgodovine. Ho-diš po stezah ređu, samozvesti in neo-majnega zaupanja na zmago. Najboljše ozna-čuje položaj to, kako se počuti armada in vsak posamezni vojak. Obrazi vojakov se takorekoč svetijo samozvesti; pride-jana sta vesel mir in zadovoljnost. Če bi tu pa tam ne srečavali transportov ranjen-cev, bi skoraj mislili, da se nahajamo na skrbno urejenem manevrskem svetu. Vrh tega povsod znaki zdrave, samo po sebi razumljive discipline, kar človeka pri-jetno dirne. Na poti v Gorico smo prišli mimo večjega oddelka Bosencev, ki so po-čivali. Po napornih bojih so jih bili izme-njali. Vsi so ustali kakor en moč, da po-zdravijo častnike, ki so se naglo vozili mimo njih. Ni trenskega voza, da bi koč-jaž ne obrnil strumno svoje glave v po-zdrav. Taka mala znamenja govore cele knjige. Enak sveži vojaški duh se opaža pri vseh ob cestah zaposlenih delavskih od-delkih in pri raznih ob strani nameščenih zavodih. Vse moštvo je dobro opremljeno, vprežna in tovarna živina dobro rejena. Ojačenja, sveža krdela iz domovine hite prepevajoč v naročje gromenju topov, ki je stalno in močno, kakor da delujejo orja-ške strojne puške. Vse čedno, kakor da gre na svatbo!

Kdor bi hotel spoznati ostro zarisano, tipično sliko naše armade, bi moral semkaj priti. Škoda, da te slike ne more začrtati svinčnik, da bi jo predložil vsem v domo-vini ter jim razveselil srca. Pa tudi če bi se to dalo spraviti v primerno obliko, ene-ga momenta bi ne bilo mogoče, najzani-mivejšega, najučinkovitejšega: absolutni mir, zavest, da je vse tako, kakor je, po-trebno in razumljivo! Ta zavest se kaže pri vseh in pri vsem. Zdi se ti, kakor da v tem taboru še nikoli niso slišali besede: »živci« in kakor da jim je gromenje topov

tegnil vrstico. Nepremični so obstali vsi. Večkrat je še poskusil zarenčati pes, gospodar ga ni mogel ukrotiti drugače, da mu je trdno zavezal gobec. Znal je sicer, da čuti pes bližino tujih ljudi, a znati se naposled ni moglo, jeli so so-vražniki ali prijatelji. Zato so vsi ležali nepremično na svojih mestih četrt ure, pol ure, kdo zna koliko. Merilo za čas poide skoro popolnoma na nevarnih pa-truljah; da bi bil pogledal na uro ter si zato prižgal žepno žarnico, si ni upal.

A ko se vendar ni pojavilo ničesar sumljivega, je naposled vodnik dal zna-menje »naprejš«, potegnivši nalahko vr-vico. Kmalu se je začutilo, da plezajo ostali, in Otobar si je odločno pomagal naprej.

Zopet so plezali dokaj dolgo in se po vodnikovi sodbi približali že dosti dobro postojanki, katero bi morali za-sesti. Ker je bila dobro prikrita, je si-cer ni bilo opaziti nikakor, a Otobar jo je vedel najti tudi v temi. Še par ne-varnih čerí, še nekaj potez in drug za drugim se bodo lahko zavijeteli v varni jarek, počili par ur in šli oprezovat dalje, ta v tej, oni v oni smeri.

Nenadoma je udaril junaku v nos duh po tobaku. Mož ne bi smel biti ta-ko strasten kadivec, da ne bi bil teme-ljito ponosljaj prijazne vonjave. In glej ga spaka, že po vonjavi je poznal, da prihaja ta dim od »caballeros ludros stincadores«, kakor je on v obče nazival slabe italijanske cigare.

To dejstvo ga je napravilo dvojno opreznega. Le po pednjih daljave se je

bližal zatišju, pazeč, prisluškujoč na vse plati. Sumil je sovražnika v naj-bližnjem jarku. Od daleč ne bi bilo to-liko čuti duha gorečih smotk.

In ni se motil. Nenadoma je začul pritaženo laško govorico, krepko je po-tegnil ob vrvi. Hotel je prisluškovati nemoten, da bi izvedel morda kaj ko-ristnega, potem napadel ali se umak-nil, kakor bi že kazalo. Potisnil se je še malo bliže in pritaževal sapa, da se ne bi izdal in čul bolje.

Pes je legel poleg njega. Ker je imel zavezan gobec, ni pazil nanj in v tem si je zdrsal žival s prednjima tacama vez z gobca.

Najbrž je vzbudil pri tem kaj šuma, nenadoma se je prikazal iz jarkov al-pinski klobuk.

Pes je zarenčal, skočil in zalajal. Otobar mu je porinil med rebra bodalo, ali prepozno. Hkrati se je pokazalo več glav izza roba, zadonel je običajni so-vražni klic.

»Sveti križ božji, sedaj sem izgub-ljen,« si je mislil Otobar ter v hipu prevdaril, kaj bi bilo najbolje. Napasti ne more, tovariši so še predaleč doli, upor bi bil junaški, a nesposoben. Kdo zna, koliko jih je makaroncev, žrtvoval bi sebe in svoje po nepotrebnem. Če zbežim, ga ubijejo. Najbolje bo, da ga ujamejo. A če ga že ujamejo, ujamejo naj njega samega, tovariši morajo nazaj.

Samo trenotje je trajal ta pomislek in krepko je potegnil dvakrat za vrv in izpustil konec, ki se je nemudoma

zdrsal nizdolu, znamenje, da se nje-govi ljudje umikajo kakor dogovor-jeno.

Iznova je zadonel sovražni stražni klic, hkrati se je razlegel strel. Krogla je udarila sicer v zemljo, a prav tik Otobarja.

»Non tirare, sono solo e m'ar-rendo! — Ne streljajte, sam sem in udajam se!« je zaklical, ko je spoznal, da je hipoma najkoristnejše ujetništvo. Kdo zna, ali bode dolgo, Krn je Krn in on ga pozna vsekakor boljše kakor na-sprotnik, bogme! Plena pa pri njem tudi ne bo zajel mnogo; revolver, nekaj patron, bodalo, no, škoda domovini baš ne bo preobčutna. Tako se mu je podilo po glavi, dočim se je namerilo preko obronka nanj več puškinih ceví.

»In alto le mani! — Kvišku roke!« se je začul ukaz v najvišjem tenorju in osvetilo ga je več svetilk.

»Grom in strela, to pa ni baš prav lepo,« je zagodrnjal pri sebi siromak. »Toda sveta Majka božja na Brezjah, ti vidiš, da ne morem drugače,« je vzdihnil in dvignil roke.

Stoprav sedaj sta se približala dva sovražna alpina in ga vzela medse. A ko sta opazila podčastniške znake, sta ga odvedla h kapetanu, odvzemši mu revolver, patrone in bodalo.

Italijanski stotnik ga je jel izpra-ševati o tem in onem. Ker je govoril ujetnik gladko italijanski, je trajalo zasliševanje dosti dolgo. Seveda je opazil laški oficir kar hitro, da je boljši človek, in postregel mu je s cigaretami.

Zanimal se je tudi, kje in kako si je pridobil odlikovanje, in Otobar mu je povedal krasno latinsko-grško zgod-bo o svojih bojih v Karpatih, ki jih ni-koli doživel ni, imenoval pri tem nebroj poljskih in ruskih imen, ki jih ni čast-nik ni on še nikoli slišal ni, ter naštel nekaj tucatov galških manjših in več-jih mest, ki jih še svoj živ dan videl ni.

Končno je častnik kar tako mimo-grede vprašal o nekaterih postojankah, telefonskih mestih, baterijskih stoji-ščih, o številu strelnih strojev in kar je še drugih enako zanimivih stvari in Otobar ga je seveda poučil v vsem na-tančno in temeljito, da bi ga bil Lah požrl, ako bi bil poznal resnico.

Pa še nekaj drugega je doznal ujetnik. Po okolici se je prepiral, da ni daleč od onega dupla pod skalo, v katerem so vedrili nekoč izletniki in sicer takrat, ko je bil Krn srdit. Srce se mu je smejalo zadovoljstva, ko je do-znal to okolnost. Kdo zna, ali mu ne bo koristila. Ko bi se dalo priti na kak na-čin do onega dupla. Po rovu v ozadju bi izginil, rov vede v kamin, tu bi se spustil nizdolu in prišel bi k svojim.

»Sveta Majka božja na Brezjah, stoj mi na strani!«

Ko se je odpočil, mu je rekel so-vražni oficir, ali ne bi jih povedel, dok-ler je še temno, do strelnega stroja, ki obvladuje dohod na planino Kuhnjo. A uveril se je takoj, da zahteva preveč.

»Nossignore! Traditore io non sono, piuttosto muoio! — Ne gospod! Izda-javec nisem, rajši umrjem na mestu!«

le odmev nevihte z gorā. Ta »brezživnost« se razširja od armadnega poveljstva dalje do najsprednejše straže. Železni mir in zaupanje svetlega generala, ki armadi načeluje, sta prekrasila slehernega vojaka. Pri tej krasni armadi je vse kakor iz enega liva.

To so spoznali in vpoštevajo tudi v zaledju. Še bolj pa bi znali vse to ceniti, če bi poznali težkoče, ki jih mora armada premagovati. V tem pogledu so pri nas doma mnogokrat napačni nazori; nekateri mislijo celo, da ima naša armada ob Soči in na južozapadni fronti sploh opraviti samo z igračo, z otročarijo. Pa se zelo zelo motijo. Delo, ki je imajo opraviti tu naše junaške čete, je trdo, zelo trdo in krvavo, hujše, kakor je bilo v najbolj vročih dneh na severnem bojišču.

Predvsem nasprotnik nikakor ni tak slabič, kakor ga mnogokrat predočujejo, marveč zna smrti mirno gledati v obraz. Tako se je zgodilo šele zadnje dni, da je bil večji oddelek berzaljerov obkrojen, in ko so ga pozvali, da bi se predal, je rajši, kakor da bi to storil, padel v boju do zadnjega moža. Pehota, celo mobilna milica je včasih pri napadih zelo navdušena in živahna. Častniki ji dajejo najlepši zgled ter se izpostavljajo na najnevarnejših mestih. To dokazujejo visoke izgube na častnikih. Zlasti sta pehota in milica razpoloženi za napredovanje v gostih vrstah. Dobro in močno je topništvo, zlasti težko, ki se vrhu tega še dela, kakor da se zaloge njenega streliva ne dajo izčrpati. In zelo dobro je bilo pripravljeno zrakoplovstvo, ki sovražniku, kar se tiče poizvedovalne službe, izbornu služi. V ranih urah vidite, kako odhite z obeh taborišč cele vrste letalcev in kako se na obeh straneh kvišku dvigajo pripeti zrakoplovi. Razum bomb meče sovražnik rad iz zraka tudi jeklene pušice, a ne napravi mnogo kvara. Kakor sem slišal, so ogromne množice pušic, ki so jih zmetali z zrakoplovov in letal, le neznatno ranile samo dva huzarja in ubile dva konja. Pred našim topništvom pa imajo italijanski letalci strah ali spoštovanje. Imel sem priliko videti dvokrovnik, ki ga je bil tretji šrapnel položil na tla. Eden letalcev — častnikov je bil popolnoma ožgan v ogelje, dočim je bil drugi iz velike višine skočil na tla, kamor je priletel kot krvav kup mesa in kosti. Letalo je padlo blizu Doberdoba med najlutejšim topovskim bojem, pred očmi cele bojne fronte. Bil je baje poseben prizor. Ko se je spoznalo, da ima letalo težave, so topovi na obeh straneh umolkneli ter molčali, dokler se ni usoda letalcev odločila. — Tudi merodajne osebe so se mi o nasprotniku izražale samo z besedami priznanja. Videl sem sam tudi ujetnike. Neki oddelek sem srečal, ko so ga huzarji eskortirali s fronte. Može so napravili name prav dober vtis; bili so čedno oblečeni, držali so se resno, vojaško. Slabši vtis so napravili ujetniki, ki sem jih videl za fronto v veliki skupini. Častniki in moštvo, deloma ranjeni. Večinoma so bili to mladi, slabotni ljudje, med njimi tudi tipični obrazi »lazzaronov« in nekaj »lepih Italijanov«. Najlepši se mi je med njimi zdel mlad duhovnik, ki je uvrščen kot sanitetni vojak ter sedaj streže svojim ranjenim tovarišem, a jih tudi spoveduje in jim bere sv. mašo. En ujetnik je bil 49 let star, drugi celo 67. Čokat mož s sivo glavo in brado ter prav dobrodušnega obzora. »Kako pa pridete Vi tu sem?« sem ga moral nehoti vprašati. »Bože moj, signore, človek nikoli ne neha neumnosti delati!«

Kakor rečeno, vse drugo prej kakor igrača je to, kar se ob Soči vrši. Opraviti imamo z glavno vojsko velesile, z armado, ki se je mogla mesece in mesece za vojno pripravljati. Voditelji in moštvo so imeli v Libiji priliko, da so si nabrali vojnih izkušenj, da so videli umirati! Častniki so uživali moderno vojaško izobrazbo, in armada ima vsa novodobna tehnična vojna sredstva v bogati meri na razpolago. Temu je prištet še številno premoč Delo more biti torej samo zelo trdo.

Toliko večja pa je čast, ki gre zmagovalcem pri Gorici. Izborni general, ki je te bitke vodil, je po pravici rekel v svojem povelju na armado, da se bodo še otroci in otroci otroci teh junaških borcev ponasili s svojim očetim in dedi. Vsa čast armadi ob Soči, ki tako sveže in samozvestno, da jo ves svet občuduje, že mesece, vsak dan bolj krvavo zavrača nezvesto Italijo od vrat v našo domovino! Pred vsemi pa vsa čast junakom pri Doberdobi in Podgori, ki leže tam na golem kamenitem Krasu v neprestanem ognju iz stotin najtežjih topov in v toči odkrnjenega skalovja, pa ne poznajo druge misli in želje, nego to, da bi mogli zopet navaliti na sovražnika. To jim je počitek in odhiti! Tu leže, — večinoma so jim lastne prsi edini zaklon, — in kadar hočejo te nesebične može po nadčloveških naporih in neizrečenem pomanjkanju zamjenjati, prosijo, da bi smeli ostati!

Štejem si v srečo, da sem videl to armado ter se v njeni sredi prepričal, da je ne more nihče premagati, marveč da mora, da bo zmagala ona.

Slovenski junaki na Doberdobski planoti na najbolj kritičnem mestu.

Korporal Ivan Ribič, doma iz ptujske okolice, piše z Doberdobske gorske planote:

Taborili smo delj časa v ozkih skalnatih soteskah. Zunaj na fronti je vsled napetosti prejšnjih dni nastopil lahek odmor na obeh straneh. Ta počitek nam je dajal slabe slutnje. Sovražnik se je pripravljal na nove silnejše napade. Nismo se varali. V nedeljo, dne 18. julija, je bilo krasno jutro. Komaj je solnce poslalo svoje prve žarke na vrhove hribov naših utrd, že so začeli sovražni težki topovi grmeti in metati svoj ogenj. Okrog devete ure se razvije srdit topničarski boj ob celi fronti, v katerem se je zopet izkazala naša vedno izvrstna artiljerija ter vstrajnost in smelo junaštvo naše pehote. Usodna kocka je padla. Slovenci domačega pešpolka št. ... smo stopili na pozorišče na najbolj kritičnem mestu, kjer je hotel sovražnik predreti. Tukaj se je pokazalo zopet junaštvo slovenskih oddelkov. Komaj smo začeli prodirati, že je sovražnik zapuščal pred kratkim pridobljene postojanke.

Topničarski ogenj se je nadaljeval s tako silo, da se je zemeljska površina kar drobila in penila vsled groznih razstrelb od težkih ekrazitnih granat. Podnebje je potemnelo, črno-sivi oblaki so polnili ozračje, katero je bilo polno zoprnih smrdljivih plinov od užganih šrapnelov in granat. Po zraku je piskalo, tulilo in šumelo. Zemlja se je močno tresla. Iz nje pa so se dvigali ogromni valjasti stebri plinov. Kosi železja so švigali iz višine drug ob drugega ter so iskali živa bitja v najskrivnejših luknjah. Toda glej! Na zemlji so

ležali skriti junaki vseh junakov, avstrijski vojaki, med njimi tudi mi spodnještajski Slovenci. Tukaj je vojaštvo, ki si spleta nevenljive vence slave nesmrtnega spomina. Vsak je mirno, prostodušno čakal svoje usode. Poedini se je krepko zavedal prisrge in kar je z njo obljubil. Popustil ni ne mož, ne mladenič. Do zadnjih vzdihov vstraja na prostoru, ki mu je bil odkazan, da ga brani. Vsako ped zemlje je moral poskropiti sovrag obilno s krvjo, preden je hotel stopiti na njo. Nam ni bil niti kos najstrašnejši sovražni ogenj, akoravno je Italijan napenjal vse svoje peklenke moči in sile.

Prišla je noč. Nasprotnik se je nadejal prostega nočnega pohoda na naše utrdbe in mislil, da so mu granate vse lepo izčedile, kar mu je bilo neljubo. Iz prejšnjega ognja je bilo soditi, da je na naših utrdbah postala smrt gospodar. A Lah se je pošteno varal. Začeli so se silni infanterijski boji; spopadi in napadi so trajali do 3. ure po polnoči. Končno smo vendar sijajno zmagali. Sovrag je bil z velikimi izgubami odbit. Iz tega sedaj lahko vsakdo izprevidi, kako žrtvujemo mi vojaki vse svoje moči, da se obdržimo v stanovitnosti. Kličemo Vam vsem, ki ste doma: Bodite stanoviti v molitvi! Molite vedno z otroškimi zaupanjem k Njemu, kateri vsakokrat štiti pravično stvar in koji vodi tek sovražnik granat in šrapnelov, da nam ne škoduje. Le On naj blagoslovi naše zastave in podeli našemu orožju skorajšnjo pravično zmago.

Kako vodijo naši Italijane za nos.

Pionir Andrej Vincek, doma iz velikonedeljske okolice, piše 7. avgusta s koroško-italijanske meje:

Dolgo časa že ni bilo poročila v našem listu, kako kaj Italijani napadajo našo bojno črto ob koroško-italijanski meji. Človek se mora včasih smeati kljub vsem neprilikam, ki se nahajajo v vojski, kadar vidi, kako »izvrstni« topničarji da so Italijani. Mi smo se že na vse načine naučili sovražnika preslepiti, da mu napravimo več škode. Podnevi si tako pomagamo: kjer je prazen hrib, zberemo nekaj suhih drv, potem zakurimo, tako da se dim vali iz gozda proti nebu, a mi odidemo daleč proč. Ko polentariji zagledajo ta dim, mislijo, da tam tabori kak avstrijski bataljon. Nato začnejo pošiljati na tisti dim granate in šrapnele, da je veselje. Tudi ponoči si vemo pomagati. Na hribu stoji velik steber že iz davnih časov. Tja kaj radi streljajo. Po dnevu mislijo, da je kaka trdnjava. Glavni cilj imajo sovražniki na trdnjave, in sicer s svojimi težkimi topovi. Da poprej razrušijo domnevano utrdbo, se Italijanom ponoči nagajamo. Da bi si poprej pridobili to »mogočno trdnjavo«, mu nastavimo ponoči na steber lučico, da ima cilj, in ti ga užigajo s svojimi granatami 28 cm topov, da se kar svet trese. Taka granata stane okoli 1200 K. Taki so ti topničarji! Menda so doma iz Sicilije, ker tako dobro merijo. Ta lučka že stane Italijane okoli en milijon kron. Seveda imamo tudi mi »ogromno« škodo tukaj, pa je vendar mnogo manjša, ker nam zgori eno noč blizu za 20 vinarjev petroleja. To je tudi lepa vsota denarja, če se skupaj zračuni. Ne vem, če bomo mogli pozimi toliko

denarja skupaj spraviti. Polentariji bodo še morali mnogo, mnogo let obiskovati vojaške šole, preden bodo nas Slovence premagali.

Kako smo ujeli »Citta di Jesi«.

O tem nam še poroča očividec:

Dne 5. t. m. je došla tako vesela vest o padcu trdnjav Varšave in Ivangoroda. Ko se je to moštvo naznanilo se je začelo na ladji občno veselje. Stiskali so si roke in ukali pijani veselih novic, ki so dohajale druga za drugo v noč. Zbirali so se v skupine in prepevali lepe narodne pesmice, čiji zvok se je zamolklo izgubljal po morskem ravnini. Marsikdo si je tudi privoščil čašico vina ali piva več kot navadno in strmel pred se v daljavo, gledal v duhu vrlor armado na severu in jo blagoslavljaj...

Dasiravno je deveta ura že davno prešla, ni nihče mislil na počitek. Kdo bi pa mogel spati, ko mu tega srce ne dopusti? Šele krog enajste ure je zavladala spet navadna tišina na ladjah. Niti ene lučke ne glasu ni bilo po vsem pristanu. Jasna noč in tisočero zvezdic je čulo nad nami.

Nisem imel miru. Nekaj me je vleklo na krov, kateremu nagonu sem tudi sledil. »Kako lepa noč, kako svečana tihoča povsod! Tam gori na severu pa morda tačas grome topovi, stoka in umira na stotine mladih bitij«, sem si mislil in se sprehajal po krovu gor in dol.

Kar naenkrat je na sosednji ladji nekaj završalo, čulo se je neko brzo tekanje in odločni ukazi. V noč je zadonel kakor strel z neba klic: »Halooo, sovražni zrakoplov se bliža!« Nastalo je mrzlično šumenje in vrvenje. Skočili so na noge mornarji iz višjih postelj in hiteli na določena mesta. Od strani sem čul klice: »Čakaj lump, danes nam ne uideš!« Prvi projektor je posvetil. Za njim dva, trije, pet, petnajst in vedno več. Temna noč se je spreminila v jasen dan. Tam na jugozahodu, v veliki višini sem videl belo piko, ki se je bližala. Niti en strel ni počil, niti glas ni več motil globoke tišine.

Vedno večja je postajala ta zračna pošast in kmalu sem že razločeval ogromni zrakoplov, ki jo je vozil naravnost proti mestu. Vedno še vse mirno. Samo šuštenje projektorjev je bilo slišati kakor kako lastavično čvrčanje. »Kaj pa mislijo danes naši?« sem se vprašal in že sem pričakoval, da počnejo deževati bombe... Kar se ozračje posveti in s silnim truščem je sfrčalo nekaj dobro merjenih šrapnelov proti zrakoplovu. Pričelo je brzo streljanje z ladij in obrežnih baterij. V zraku sem lepo videl, kako so se šrapneli razletali v neposredni bližini zrakoplova.

je počil posamezen strel in zadel v zrakoplov, kateri se je takoj obrnil in se skušal z begom rešiti. Toda prepozno! Naši so ga že imeli na »piki«. Težko je opisati ta trenutek. Nekam podobno je bilo, kakor da bi neroden metulj zadel s peruti ob gnezdo os. Kakor roj čebelic so brenčali šrapneli in ozračju in metali zrakoplov semterjato. Nastopil je trenutek molka. Čas opazovanja. Zrakoplov se je vrtil okrog, enkrat proti jugu, pa se vrnil, padal in se dvigal.

Spet par salv in zakadilo se je krog zrakoplova, ki je počel padati...

Projektorji so še enkrat preiskali nebni svod in ugasnili eden za drugim. V temno noč pa je zadonel veličasten Ura! iz tisočih grl in zopet je zavladalo splošno veselje. To noč ni nikdo spal.

Kakor vse kaže, so Italijani menili, da bomo po došli vesti o padcu Varšave in Ivangoroda pijani veselja in nepripravljeni, ter so nas poskusili z zračne strani presenetiti. Toda naše straže in vrlo topništvo jim je orekrižalo račune.

Ako Bog da, napoči tudi oni dan ko uderemo zopet na kopnem in na morju z vsemi silami na tega sovražnika, ki nam še največ dolguje, in obračunamo takrat z njim, da bo veselje. Moštvo naše ladje je bilo v Draču, Smyrni in Valoni v vednem stiku z italijanskimi mornarji in povsod smo videli v njih le kričaje, katerih se ni bati. In mi se jih tudi ne bojimo. Saj vedno čakamo, da nas spuste nadenj, da bi ga vsaj videli. Saj veste, da smo že večkrat obstreljevali italisko obrežje, ali nobenkrat ni bilo ne duha ne sluha o njih mornarici, dasi smo vselej malo počakali, da bi se odkod prikazala.

Za danes zadostuje. Kadar spet kaj ujamemo bom poročal.

se je obregnil in nabral obraz v užaljene gube.

»Allora non la dovrebbe dire neppure delle cose già dettemi. — Torej ne bi mi bili smeli povedati tudi onih reči, ki ste mi jih že povedali.«

Ujetnik se je udaril s pestjo po čelu, kakor bi se bil še-le sedaj domislil budalosti, ki jo je napravil. Obenem se je ugriznil v ustna kot v znak kesanja, v resnici se je komaj vzdrževal smeja. Vendar ni odgovoril na nobeno vprašanje več. Ostal je nem, dokler ga oficir ni dal odgnati ranega jutra v dolino.

Gnala sta ga dva laška vojaka. Pot jih je vedla tako, da bi morali priti baš mimo znanega dupla. Ko so prišli do oline, je prosil Otrobar nekoliko odmorā, češ, lotila se ga je slučajna težnja. Stražnika sta mu dovolila in — čakala zunaj. Da bi bila opazila škodoželjni nasmeš Otrobarjev, ko je stopil v duplo, najbrž bi bil še danes laški ujetnik.

Tako pa je hlastno odrinil dračje in se porinil na rov v ozadju oline. Kar je mogel naglo, se je potiskal dalje: za minuto časa je preplezal rov in se zavihljal v kamin, tu se je drzno spustil nizdolu, in ko je morda pet minut kasneje zavil okolo zadnje čeri pred domačimi prvimi jarki, je bil gotovo štiristo metrov daleč od svojih dosedanjih stražnikov. Koliko pomeni v gorah taka razdalja, ve le hribovec. Da bi ga mogla dohiteti, ni misliti ni bilo.

Drzno se je nastavljal ob porobek, odkoder je lahko videl stražnika pred duplom, in zaklical navzgor.

»Ho-ha! Tanti saluti al capitano! — Pozdravite stotnika!« In skril se je. Obrazov bi itak ne bil razločil več, strela v odhodnico si pa ni želel.

Po ovinkih je prišel do svojega krdela, kjer so ga v tem že obžalovali kot ujetnika, a se ga sedaj razveselili odkrito. Iznova je moral k štabu. Major je pazno poslušal njegovo zgodbo, dal mu cigar, potrkal ga po rami in dejal z nasmehom:

»Dragi Otrobar, vi ste mi lopov jedan! Pazite se ih; da vas uhvatu sada, mila mi majka!«

»Da, mila mi majka, a nemaju me još.«

In Bog ga čuvaj, da ga ne dobe, častitega tovariša. V kolikor so pa porabili njegova pojasnila, prinesla so jim kasneje neizrecnega napora in nebroj krvavih glav.

Da, Krn je hud; Otrobar pa je predlagan v novo odlikovanje.

In tu evo vam završetka njegovega zadnjega pisma:

»K sklepu, častiti tovariš, sprejmi našo toplo zahvalo za poslano »Slovenec«. Da me boš počastil s priobčenjem mojega pisma, nisem pričakoval, zato tudi ni bil pisan za tisk. A Ti, ki večkrat napraviš kak literaren greh, si že umel dati dostojno obleko, da se je

mogel predstaviti čitateljem, kakor je prav in spodobno. Mene si narisal uprav klasično. Listi sami nam napravijo mnogo zabave in razvedrila, po vsem Krnu romajo. Ej, hudi duh rabi hrane, da ne pohudi v tem peklenkem šumu.

Bodi tako vljuden, pošiljaj nam listov tudi nadalje, ako so Ti na razpolago.

V zadnjem sem čital, da pojedete Kranjci na božjo pot na Brezje. Častiti tovariš! Mila Mati božja ščitila me je doslej tako očividno, da sem ji dolžan posebne zahvale. Žal, da jo moram odložiti za pozneje po vojni. A Vi, ki pojedete k nji, priporočite nekoliko tudi nas, uboge pare, ki sami ne moremo do nje. Naj nam tudi nadalje ne odtegne svojih milosti, naj nas varuje, naj nam tudi v bodoče blagohotno stoji na strani. Če ni drugače, spomnite jo, da smo ji mi udanejši otroci, kakor makaronci, ki jo vsak hip obkladajo z najgršimi priimki. Zato naj udari nje, nam pa dodeli končno zmago nad vsemi sovražniki in vsekdar jo bomo vdanost častili tudi nadalje.

Ali se ne čuje to skoro tako, kakor: »Toča, pusti mojo njivo, pobij pri sosedu! Vidiš, jaz sem nepoboljšljiv divjak, še pri resnih rečeh ne gre brez šale. Mati Marija, ne zameri mi tega!«

Zdravstvuj, častiti tovariš!«

S koroške fronte.

Topničar Anton Slavec iz Bača pri Knežaku na Notranjskem nam piše:

Koroško-italijanska meja,
7. avgusta 1915.

Ze dva meseca in pol traja silni artiljerijski boj ob koroško-italijanski meji. Gromenje topov je toliko, da se vsi hribi tresejo. Italijani pošiljajo svoje granate nam, mi pa naše njim; razloček je le ta, da naše granate in šrapneli nikoli ne padajo zastoj. Naši težki topovi Italijanom vse opustošijo. Italijani imajo tudi 30 in 32 cm topove, iz katerih streljajo kakor neumni. Menda so jezni, da ima Avstrija tako visoke gore, pa jih nam hočejo razrušiti. Pa tako, kakor do zdaj, lahko še leta in leta streljajo, pa nam ne bodo prišli do živega. Mi nimamo najmanjšega strahu pred njimi. Včasih tako streljajo, da si mislim, da hočejo hribe in doline izravnati; no, pa edina škoda, ki nam jo naredi, je ta, da njihove granate rujejo iz tal in mečejo v zrak po 2 do 3 m debele smreke. To so zanimivi prizori. Naše postojanke pa tako varno in mirno stoje, da je veselje, Italijan jih ne more nikdar odkriti. Kosci razletelih granat sicer mnogokrat tudi k nam pribrenče, a škode nam ne napravijo nobene. Tako streljajo Italijani brez najmanjšega uspeha. Večina njihovih granat tudi ne eksplodira; po grapah sem videl ležati ogromne italijanske granate, težke po 400—500 kg, ki niso razpočile, in sicer po 10 do 15 skupaj. Te bodo še v korist naši državi, ko jih bomo po vojni pobrali.

Dne 2. avgusta smo imeli velikanski boj; strahovito so grmeli topovi cel dan in celo noč. 3. avgusta zjutraj je vse utihnilo. Dan je bil lep in solnce je pripekalo; počivali smo krog topov in obračali hrbte proti solncu. Pogovarjali smo se, kako in kaj bo s to vojsko, ali bo še kdaj mir ali nikdar več. Krog 11. ure dopoldne nam pa pribrenči preko glav svinčena mušica. Skočili smo na noge. Brž sem splezal na 30 metrov visoko smreko, ki stoji 2 metra proč od našega topa. Ostro sem ozrl naokrog; na levem krilu za gričkom sem zapazil dve stotnijski alpince. »Gospod nadporočnik, prosim pokorno!« zavpjem navzdol. Nadporočnik pride iz svoje podzemeljske jame in brž mu naznanim, da se tukaj in tukaj nahajata dve stotnijski italijanski alpince, vsaka stotnija razdeljena v štiri oddelke. »Slavec, hodi hitro dol!« mi veli nadporočnik. Komaj sem na tleh, spleza nadporočnik na smreko in z daljnogledom opazuje. »K topu!« se je glasilo njegovo povelje. Skočimo vsak na svoje mesto in nabašemo top s šrapnelom. »Ogenj!« Z največjim veseljem sem zažgal top in šrapnel je pozdravil sovražno pehoto, ki se je hitro poskrila za kamenjem in grmovjem. Prvi strel je bil 35 m prekratek. Sedaj smo top naravnali za toliko daljši strel in nadporočnik je poveljeval »Brzi ogenj!« Kakor bi trenil, smo delali in oddali sedem šrapnelov. Alpinci so ležali po tleh. Uro nato pride italijanski narednik z belo zastavo in prosi, da bi jim pustili spraviti mrtve in ranjene. Poveljnik je dovolil. Nato smo opazovali, kako so Italijani vlačili svoje mrtve v grapo, ker na rebri je sama skala in ni mogoče napraviti grobov. Vsak sanitetec je svojega mrtvega vlekel za noge. Tako smo našteili 50 mrtvih Italijanov, še več pa je bilo ranjenih. Mi smo pa veselo zapeli: »Naprej zastava Slavec!

Kako je bil Sv. Mihael zopet osvojen.

(Iz dnevnika naših 93tih — Moravanov — na jugu.)

Končno je bilo tudi nam dano spoprijeti se z našim verolomnim zaveznikom.

Bilo je 20. julija. Stali smo kot rezerva blizu doberdobske planote, za katero so se v zadnjih tednih vršili tako vroči boji, in čakali prilike, da bi mogli tudi mi poseči v boj. Končno smo bili alarmirani z istočasnim poveljem, da takoj odrinemo v ospredje.

»Ponoči izvedema protinapad na goro Sv. Mihaela,« nam je kratko rekel bataljonski poveljnik, ko smo v večernem mraku dospeli na planoto.

To višino je bila čez dan naša pehota, vsled neodoljivega ognja iz naj-

težjih topov, izpraznila, nakar so jo zasedli Italijani.

Pa le kratko je imelo biti njihovo veselje nad to posestjo, ki so jo s tolikimi žrtvami odkupili.

V varstvu teme, mnogokrat brez poti in steze, smo se pomikali proti nič hudega slutečemu sovražniku: razvrstili smo se v skupino in kratko nato se je oglasilo povelje: »Naprej!« Še v temi je naša nevzdržno prodirajoča strelska veriga podrla sovražne straže in malo minut pozneje se je polastila tudi kakih sto metrov zadaj ležeče sovražne predpostojanke. Od tu se je v jutranjem svitu videl naš cilj: komaj tisoč korakov oddaljeni Sv. Mihael.

Brez prestanka, izkoriščajoč zmedo iz prednje postojanke bežečega sovražnika, je šel naš napad naprej. Italijani so streljali kakor blazni, toda previsoko! Brez strela so dosegli naši, potiskajoč se med grmovjem in skalovjem, do sovražne žične ovire, in šele tukaj je del naših strelcev otvoril ogenj na manj nego 200 korakov razdalje. Drugi deli so se kriti pomaknili na levo in desno in prišli sovražnika od obeh strani. Od treh strani in iz neposredne bližine je sedaj obdelaval Italijane naš pehotni ogenj in vrhu tega je izredno točno posegla vmes tudi naša artiljerija. Zopet je prešlo nekaj minut in že naskočijo naši vrli ljudje s krasnim elanom sovražno postojanko od vseh strani.

Izprva je bilo na sovražni strani divje streljanje, ki se je pa sedaj izpremenilo v divji beg. Raztrgan trop je pometal proč orožje in opremo in skušal ubežati. Dosegle so ga naše kroglice. Mnogi so pa hiteli proti nam z dvignjenimi rokami in se udali s klicem »Abasso Italia!« — Dol Italija! Nekateri izmed njih, med njimi tudi dva častnika, so najprej dvignili roke, nato pa iznova streljali. Naši vojaki so jih brez usmiljenja pobili.

Tako smo stali dne 21. julija, novem častnem dnevu naših rjavih, ob solnčnem vzhodu zopet na gori Sv. Mihaela. Nad 100 ujetnikov, med njimi več častnikov, dve strojni puški in nepregleden plen pušk in municije smo osvojili. Nad 300 mrtvih in težko ranjenih sovražnikov je pokrivalo bojišče, dočim so bile naše izgube, v nasprotju s sovražnimi in velikostjo uspeha le neznatne.

Tako je bil Sv. Mihael zopet osvojen!

Naši vojaki žanjejo rusko pšenico.

France Volčina od oskrbovalnega oddelka piše svoji sestri dne 1. avgusta tole:

Draga sestra! Naznanjam Ti, da sem živ in zdrav. Sedaj sem na Ruskem Poljskem, onstran naše meje. In kaj meni, kakšno opravilo imamo tu? Žanjemo in spravljamo rusko pšenico, rž in oves. Delamo na veleposestvu poljskega grofa, in sicer vojaki in civilisti. Žanjemo in mlati-mo z modernimi stroji, ki so bili deloma že tu na razpolago, deloma so jih pa sedaj pripeljali. In kakšno žito je to! Pšenica do glave visoka, klasje ped dolgo, pa še pravijo, da ni najboljše. Samo škoda, da se obilnega blagoslova božjega ne bo moglo vsega spraviti, ker manjka delavnih rok. Domače prebivalstvo je namreč večinoma pobežnilo pred našo vojsko, a vojaki pa kljub modernim strojem ne moremo vsega zmagati. Žito je pa že sedaj prezrelo. Da si boš mogla nekoliko predstaviti, kako ogromna polja so to, Ti povem, da gre naša kolona s svojimi 130 vozovi po štirikrat na dan na njivo, kjer nalože polne vozove in jih odpelje v ogromne grofove skednje, pa se na njivi niti nič ne pozna.

Tu sem sam Kranjec, kakor me vsi nazivajo, pa se vseeno dobro razumem z drugimi tovariši: Ogrji, Čehi, Hrvatji. Vsak dan dobim »Slovenca«, ki si mi ga naročila, in sicer dospe list iz Ljubljane v šestih dneh. Čisto »svež« torej ni več, a radi tega se ga nič manj ne razveselimo. Vedeti moraš namreč, da sem vsled »Slovenca« postal prava zanimivost v koloni: kakor hitro ga dobim, že priteko od vseh strani k meni, da jim čitam in tolmačim, kaj je novega.

Kakor vidiš, imam dobro srečo; celo leto sem že v vojni, bil sem v Srbiji, potem v Karpatih, pa v Galiciji in sedaj v Rusiji, vedno v fronti, pa še vedno živ in zdrav. Kranjska kri! — Vsem prisrčen pozdrav!

Kako si je Ljubljčan zaslužil hrabrostno svetinjo I. razreda.

Četovodja Franc Gril, 27. domobranskega pešpolka, piše svoji sestri 18. julija 1915 to-le:

Draga Minka! Danes sem prejel Tvojo dopisnico, za katero Ti iskrena hvala. Vojak je navezan na dvoje: najprej pošta, potem menaža! — Ker me tako lepo prosiš, Ti opišem boj z dne 14. junija, v katerem sem si zaslužil veliko hrabrostno svetinjo.

Bilo je na predvečer onega dne. Naša stotnija je bila v rezervi, in sicer dva voda pri I., dva pa pri II. bataljonu. Jaz sem bil z mojim vodom pri I. bataljonu, kjer se je nahajal tudi naš stotnijski poveljnik. Noč je bila temna, da niti koraka nisi videl pred seboj, dež nas je do kože premočil. Menadžo in pošto smo dobili še-le krog polnoči. Jaz sem dobil štiri ljube dopisnice in sem bil čez mero vesel. Komaj sem čakal, da bi mogel prebrati.

Že se je svetlikalo na obzorju, ko počil pred nami na desni nekaj strelcev. To nas ni vznemirilo, ker smo pripravljeni vedno na vse. Nadporočnik mi da povelje, da se z vodom pripravim na napad. Hitro ukrenem vse potrebno, vzamem svoje stvari, pripravim si ročne granate in preizkusim svojo puško. Vse je bilo v redu. Čakamo samo še povelja. V tem so zopet nekaj zaropotali pred nami. Pošljem dva moža, da poizvesta, kaj je pravzaprav. Zdnilo se je, da je toliko, da smo se razločevali. Spomnim se pošte, ki je še nisem prebral, hitro prečitam, same vesele stvari. Ej, kar zaukal bi. Tedaj zaslišim vpiti »Ura!« in že tudi dobim povelje, da grem s svojim vodom na pomoč. Planili smo v ono smer, odkoder je prihajalo vpitje. Vidim: Rusi so prodrli našo črto in napravili precejšnjo vrzel. Kaj storiti? Pogum velja, si mislim, Kranjec se ne sme niti živega vraga bati! Fantje za mano! In udarili smo, da se je vse zamajalo. Vsak je delal po svojem okusu in kakor mu je boljše kazalo: ta je streljal, drugi je bil s puškinim kopitom, tretji je kral z nožem. Hitro smo si napravili pot do naših jarkov in jih zopet zasedli. Rusi so morali bežati; mnogo jih je padlo, mnogo je bilo ujetih. Tako smo rešili naše oddelke, kjer so bile tudi strojne puške, napada izza hrbta. Moji fantje so bili hudo veseli, da se nam je stvar tako posrečila, in zadovoljno so se spogledavali. Zgubil sem v tem boju samo enega moža — Miho Hafnerja, doma od Kranja; dobil je strel v glavo in bil takoj mrtev. Bil je pogumen in splošno priljubljen pri stotnji; vsem nam je bilo zelo hudo za njim.

Polkovno poveljstvo me je še tisti dan pohvalilo, na dan sv. Petra, ko se je zdnilo, smo dobili pa odlikovanja: Jaz srebrno hrabrostno svetinjo I., poddesetnik Franc Krhin in Franc Šporn pa hrabrostno svetinjo II. razreda. Vse se enako lepo svetijo!

V ruskem ujetništvu.

Ivan Križnik se je oglašil iz Rusije. Piše svojim staršem, ki bivajo v Preski pri Dobrničah na Dolenjskem: Sedaj sem še v bolnici, pa bom kmalu dober. Ranjen sem bil v glavo. Hrane je dosti in kruha tudi. — Jožef Povšič piše nekemu gospodu v Ljubljani: Septembra meseca 1. l. sem bil ujet. Prosim sporočite to mojemu očetu (Andreju) v Gorici. V Tomsku, 5. junija. — France Finžgar se je naznanil svoji ženi Ani, ki biva v Radovljici. Piše: Sedaj sem zopet v bolnišnici, pa ne vem, koliko časa ostanem tu. Noga je že toliko boljša, da že lahko hodim. — Rudolf Legat se je oglašil po dolgem mučnem molku svojcem, ki bivajo v Rožni dolini pri Ljubljani. Minulo je celih osem mescev, da ni bilo ne sluha, ne duha o njem. Je v mestu Orla na Ruskem. — Avgust Martelanc je prišel ranjen Rusom v roke. Zdravil se je nekoliko časa v bolnici, zdaj se pa nahaja zdrav in čil v mestu Dorogobuž v smolenski guberniji v evropski Rusiji. — Anton Bole iz Koprive pri Dutovljah se je zgasil iz samarske gubernije, ki se razprostira med levim bregom veličastne Volge in med južnim uralskim pogorjem. — Jakob Stariha, doma iz Prapreč, pošta Semič, se je oglašil svojim ljubim iz Lebedjana v tambovski guberniji sredi evropske Rusije. — Iz ruskega ujetništva se je oglašil Jakob Gašperlin iz Luž štev. 11, občina Šenčur pri Kranju. Nahaja se v Skobeljevo v Aziji. Nadalje se je oglašil iz ruskega ujetništva Ignacij Hvastja, posestnik in gostilničar v Savljah pri Ježici, o katerem se je že splošno govorilo, da je padel v Karpatih. Svoji ženi piše iz mesta Sysran v Simbirski guberniji, da se nahaja sedaj na kmetih, kjer orje in seje in se mu še dosti dobro godi. Mesečno zasluži 8 rubljev. Pisal je že 11 dopisnic in samo ena je po dolgem času priromala na Kranjsko v veliko veselje njegovi soprogi. Iz Kleč pri Ježici so se pa oglašili: Andrej Zatler iz Taškenta, Filip Merhar iz Penze in Martin Škerlj. — V ruskem ujetništvu so nadalje: Rustja Fran, Skrilje 49; Hladnik Ivan, D. M. v Polju; Jugović Fran, Škofja Loka; Lindič Jožef, Tržišče; Majer Ivan, Skrovnik; Matičič Ivan, Ivanje Selo; Koncilja Fran, Kresnice; Bergant Ivan, Blagovica; Koprivšek Feliks, Moravče; Perko Ivan, Dobrunja; Tabernik Fran, Sredinja vas; Bratina, Ajdovščina; Lampret Lovro, Moravče; Zorc Alojzij, Mokronog; Simič Alojzij, Biljana. — V ruskem ujetništvu, v mestu Siewsk, gubernija Orlowska, se nahaja poročnik 79. pešpolka, cand. techn. Ladislav Geržina iz Št. Petra na Krasu. V avgustu 1914 je bil na srbskem ranjen. Ko je okreval, odšel je s svojim polkom na severno boji-

šče, kjer je bil 18. junija v bojih ob Dnestru ujet.

Proti razkosavanju kmečkih posestev.

Današnji državni zakonik prinaša važno cesarsko naredbo.

Že v mirnih časih se je v raznih krajih število samostojnih kmetij znatno manjšalo. Posebno sta škodila dva vzroka: razkosavanje in zapiranje kmečkih posestev. Prekupci so pokupili zemljo, jo razbili in pri posameznih kosih strašno zaslužili. Pa tudi veleposestniki so kupovali kmetovo zemljo in jo zapirali, da bi povečali svoja lovišča.

Vsled vojske grozi še večja nevarnost, da se to škodljivo gibanje še bolj poostri. Država pa ima velik interes, da ostane zemlja v rokah čim bolj številnega, stalnega in krepkega kmetijskega prebivalstva, ki svojo zemljo skrbno in ljubeznivo obdeluje. Zato so potrebni primerni koraki proti nadaljnemu trganju kmetove zemlje. Vse kmetijske korporacije so pridile.

Zato danes objavljena cesarska naredba z dne 9. avgusta določa, da se sme zemljo, ki je namenjena poljedelstvu, med živimi prenesti ali prodati le z dovoljenjem posebne komisije. Isto velja za več nego 10 letne zakupe. Večkrat pa je prodaja v interesu dosedanjega posestnika priporočljiva in zato naredba nima namena prav vsake prodaje prepovedati, pač pa je treba gledati, da se v vsakem slučaju presodi dopustnost prodaje z ozirom na interese skupnosti. Komisija sme dovoliti prodajo, če ta ne nasprotuje splošnim interesom na ohraniti samostojnega krepkega kmečkega stanu. Taki slučajji bodo podani, ako kmečko posestvo ostane ohranjeno v svojih bistvenih delih in je bode novi posestnik sam obdeloval; če se razdeli brez posredovanja osebe, ki bi iz tega vlekla dobiček, in se deli porabijo za povečanje obstoječih kmetij ali za ustanovitve novih ali novih domov, razdeli se tudi lahko, če razdelitev ne vzame posestvu značaja kmetije, dovoljeno je tudi razdeliti zemljo, ki sploh ne tvori sestavnega dela po bistvu pretežnega poljedelskega ali gozdne obrata. Izjemoma je prodajo dovoliti, če se drugače ne da preprečiti popolnega propada kmetije; pa v tem slučaju naj se poišče primerne kupca.

Pravni posli, katerim komisija ni pritrdila, so neveljavni; zemljeknjižnih prošnji brez pritrdila komisije, se ne bo upoštevalo.

Zgorajšnje določbe pa ne veljajo za zemljo, ki je vpisana v deželno desko, v knjigo železnic ali nafte, ali pa leže v ozemlju mest z lastnim statutom ali v občinah pretežno mestnega značaja. Ravno tako ne veljajo zgorajšnji predpisi za zemljišča, ki očitno presegajo obseg ene kmetije. Najvišja meja za obseg take kmetije je povprečni donos v šestkratni višini, ki je potrebna za ohranitev družine 7 glav. Besedica »očividno« pove, da se gre v tem slučaju za veleposestva v najožjem pomenu.

Pač pa veljajo zgorajšnje določbe za razne pravne posle pri zemljiščih varovancev in cerkva in pri odprodaji zemlje pri sklenjenih domovih na Tirolskem. Dovoljenja od strani komisije pa ni treba za prodajo zemlje za namene vojaštva, javne uprave ali javnih ali obče koristnih naprav in javnega prometa, za obrtne, industrijske in rudarske naprave, pravni posli med zakonci, živimi in v sorodstvu in v svaštvo v ravni črti do četrtega kolena.

Na sedežu vsake okrajne sodnije se ustanovi zemljiško prometna komisija. V nji bodo predstojnik sodnije ali kak drug sodnik, zastopnik okrajnega glavarstva, zastopnik občine in zastopnik glavne kmetijske korporacije. Proti odloku te krajevne komisije je mogoča pritožba na deželno komisijo. Komisije morajo hitro poslovati.

Zelo lahko bi se preprečilo določbe zgorajšnje cesarske naredbe pri prisilnih dražbah. Zato mora sodnik, predno izda odpravek o domiku, vprašati komisijo in če ta ne dovoli, ne priznati domika.

Vsak tisti, kdor bi iz spletkarskega namena proti tej cesarski naredbi, podal napačne ali nepopolne podatke, dobi denarno kazen od 5000 K ali zapor do 6 mesecev.

Prodiranje proti Brest-Litovsku. Zavezniške čete zasedle Sjedlce in Sokolov. — Avstrijske čete dosegle Radzyn, nemške se bližajo Vlodavi. Nad 7000 ujetnikov.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 13. avgusta. Uradno se razglša:

V vzhodni Galiciji in v prostoru Vladimir Wolynski je položaj nelzpremenjen.

Zahodno od Buga naše armade zasledujejo nadalje sovražnika, ki se korakoma umika.

Severno od spodnjega Wjeprza prodirajoče čete so došle do Radzyna. Naši zavezniški se bližajo Vlodavi.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 13. avgusta. Veliki glavni stan: Vojska skupina generalfeldmaršala pl. Hindenburga. Napadalne čete proti Kovnu so napredovale.

V odseku Dvine so Rusi brezuspešno ponavljali svoje napade.

Med Narevom in Bugom se je napredovalo, dasi je sovražnik dovaljal vedno nove sile na to bojno črto in se je moral zlomiti njegov odpor od odseka do odseka.

Armada generala pl. Scholtza je ujela včeraj 900 Rusov in je zaplenila 3 topove in 2 strojni puške.

Pri armadi generala pl. Gallwitz so od 10. avgusta nadalje ujeli 6550 Rusov, med njimi 18 častnikov, in zaplenili 9 strojnih pušk in eno pijonirsko skladišče.

Vojska skupina generalfeldmaršala princa Leopolda Bavorskega.

Naše čete, ki z nasilnimi pohodi zasledujejo sovražnika, so došle med boji v okolico Sokolova in — ko so včeraj vzele mesto Seidlce — v odsek Liwiec (južno od Mordyja).

Vojska skupina generalfeldmaršala pl. Mackensena.

Zvezne čete na celi bojni črti zasledujejo.

Med zasledovanjem so nemške kolone na vseh cestah zadele na uboge poljske prebivalce, katere so Rusi, ko so se pričeli umikati, s seboj vlekli, sedaj pa, ko prehitremu ruskemu umikanju seveda niso mogli slediti, jih izročili največji bedi.

Najvišje vojno vodstvo.

× × ×

Zasledovanje ruske vojske se nadaljuje. V hitrem umikanju, ki je ponekod podobno begu, se pomikajo ruske armade proti prostoru okoli Brest - Litovska. Generalissimus Nikolajevič ima gotovo še na razpolago večje sveže rezerve. Da pa tudi naše vojno vodstvo računa z ofenzivnimi protinapadi, kaže razvrstitev naših čet med zasledovalnimi pohodi.

Desno krilo zavezniških čet stoji že pred Vlodavo, središče, to je armada nadvojvode Jožefa Ferdinanda in skupina Kövesza, prodira sedaj nekoliko počasneje, da pride tudi levo krilo, vojna skupina princa Leopolda Bavorskega, do iste višine. Dosegla je sedaj, že odsek Livice, vzhodno od Siedlc in kraj Sokolov severno od Siedlc.

Armada generala Gallwitz prodira ob srednjem Bugu in stoji pred odsekom reke Murec, ki se severovzhodno od Sokolova izliva v Bug.

Armada generala Scholtza operira ob Narevu zahodno od Bjelostoka. Obema armadama stoji nasproti še znatne sile, ki upajo, da se bodo mogle ob Murecu in zgornjem Narevu dalj časa upirati. Vsled tega se bodo v kotu, ki ga napravi Bug pri Brest - Litovsku, najbrže razvili še veliki boji, ki se znajo raztegniti tudi na vzhodni breg Buga na prostor vzhodno od Vlodave. Vsekako bo veliki knez Nikolaj veliko trdnjavo Brest - Litovsk, zadnjo pomembno trdnjavo na srednjem operacijskem pozorišču težko brez boja prepustil okolitvi.

× × ×

POROČILO RUSKEGA GENERALNEGA ŠTABA.

Dunaj, 13. avgusta. (Kor. ur.) Iz vojne časnikarskega stana: Rusko uradno poročilo:

Na cestah Riga-Mult smo 9. avgusta po ljutih bojih odbili več nemških napadov, dasi je Nemce podpirala njih težka, mogočna artiljerija. Po bojih v smeri proti Dvinsku v ozemlju Schwederberga, Ponemila, Wilkomira se je pričel sovražniški ponos in bodoči dan umikati pred našim pritiskom in je popustil nekaj sto ujetnikov, strojne puške in zaboje s strelivom.

Na bojni črti ob Narevi ob cestah Lomža-Sniadow-Ostrov trajajo še trdovratni boji. Naša artiljerija je odbila nemško prodiranje proti trdnjavi Nowo-Georgiewsk-Lelory (?), levi breg Visle.

V smeri Ljublin-Lupkov je pričel sovražnik prodirati popoldne 9. avgusta na desnem bregu Wieprza, sovražnika smo kljub njegovi trdovratnosti ustavili. Na cestah v Vlodavo smo uspešno vrgli sovražnika, ki je vporabljal dušilni plin.

Avstriji so pričeli 8. avgusta ob Dnestru pri izlivu Strype trajno prodirati. Boj še traja.

V ostalih odsekih naše cele bojne črte nobenega važnega spopada.

Po došlih poročilih se je izvedel nemški naskok 8. avgusta na Kovno takole:

Sovražnik je napadal pred sprednjimi našimi utrdami od vasi Piple do bojne črte Elizine doline. Sovražna oblegovalna artiljerija je pričela po polnoči obstreljevati s topovi vseh kalibrov do 16 palčnih. Viharju podoben ogenj je trajal dve uri, naše baterije so odgovarjale odločno nani. Napadalne čete so pričele krite okoli 3. ure ponoči v tesnih vrstah prodirati proti našim postojankam. Z našim osrednotenim ognjem, z eksplozijo naših podkopov, s protinapadi naših hrabrih čet je bil sovražnik na celi napadeni čelni črti odbit. Utrujen Nemci so se valili z velikanskimi izgubami med sosedne odseke nazaj, kjer se očividno pripravljajo na nov naskok.

Okoli polnoči 8. avgusta se je povspel sovražni ogenj zopet do sile orkana. Kljub intenzivnosti in dolgi dobi ognja in uničujoči sili sovražnih krogelj so naše čete vztrajno vzdržale v toči krogelj, ki je padala na nje. Naša artiljerija je krepko podpirala te junake s svojim ognjem. Tako je potekel dan.

Ko se je stemnilo, so zopet pred našimi postojankami zbrane sovražne čete naskakovale dve uri. Sovražniku se je posrečilo, da se je polastil dela jarkov sprednjih postojank, na katere je bil nameril svoj ogenj. Vsled junaškega napora na pomoč prihiteli rezervni čet je bil sovražnik še enkrat vržen z ogromnimi izgubami.

Iz Petrograda poročajo nemški listi dne 11. t. m.:

Poročilo generalnega štaba generalissima: Na cesti v Rigo so naše čete včeraj 9. avgusta uspešno zavrnile sovražne napade ob Ekvu. V smeri na Jacobstadt smo vrgli Nemce iz okolice Schönberga nazaj. V smeri od Dvinska v Poniewiec smo trajno nadlegovali umikajočega se sovražnika; na nekaterih mestih moramo sovražnikove oddelke, ki se trdovratno upirajo, pregnati z bajonetom. Pri Kownu so Nemci v noči na 10. avgust ponovili svoj trdovratni naskok proti našim zapadnim utrdam in so še naslednje jutro zopet začeli z napadi. Ob protinapadih posadke so bili trije nemški bataljoni skoraj popolnoma uničeni. Ujeli smo nad 100 sovražnikov in uplenili strojne puške. V smeri Ostrolenka-Rożan-Pultusk traja trdovratna nemška ofenziva dalje. Naše čete izvajajo kljub svojim izgubam v neprestanih bojih s sovražnikom, ki dobiva ojačenja, energičen odpor na celi fronti od Narewa do Buga. Pri Nowo-Georgiewskem je bila nemška ofenziva proti našim južnim utrdam, podvzeta z ognjem iz napadnih utrd ustavljena. Na cestah ob srednji Visli strážne praske. Na cestah ob Wieprzu v Lukow in Wlodawo so naše čete 10. avgusta odbile sovražne napade. Od Holma

prodirajoči Nemci so bili vrženi k reki Ucherki nazaj. V okolici Vladimir Wolynsk je naša konjenica nadlegovala sovražnika. Ob Dnestru je dne 8. avgusta pričel boj v okolici pritoka Strypa trajal še cel naslednji dan, o čemer so začeli Avstriji zopet uporabljati eksplozivne krogle. Proti večeru so bili njihovi napadi ustavljeni.

NEMŠKO PRODİRANJE V RUSIJI.

Rotterdam, 13. avgusta. »Reuter« objavljaja brzojavko iz Petrograda: Dogodki niso potrdili mnenja, da so nameravali Nemci po zavzetju Varšave vreti svoje sile na zahodno bojišče. Sovražnik nasprotno izvaja novo prodiranje proti Rusiji najbrže ojačen z novimi četami. Sovražnik poizkuša z naskokom vzeti Kovno, ne da bi počakal, kako izpade obkoljevalno gibanje proti tisti ruski armadi, ki se vali nazaj od Visle. Nemci prodirajo istočasno na široki fronti proti Dvini, na severu proti Rigi, na vzhodu proti Dvinsku in na jugu proti Vilni.

RUSKO UMIKANJE.

Budimpešta, 13. avgusta. Mogočni sunek na strateško skrajno važno črto Otrów-Uchrusk, kjer se Rusi med rekama Bug in Zysmenice ljuto branijo, napreduje med za nas dobro uspevajočimi boji. Otrów, zadnja obramba petrograjske železnice in zadnja umikalna črta med Bugom in Narevom zagodene ruske armade, je že v nevarnosti. Le malo se more še upati, da bi mogli Rusi svoje armade izvesti iz črte Osovjec-Bjelostok-Litovsk. Za petami so jim namreč zvezne čete tako na čelu kakor tudi ob krilu. Zasledovanja ruskih armad, ki se umikajo, niti trenutno ne prekinemo. Trdnjavo Osovjec že oblegajo in ne more priti več v pošte kot opiralnišče za nameravano novo ojačevalno črto. Tej črti pa grozi tudi največja nevarnost z juga. Armadi Mackensena in Woyrscha pritiskata namreč vedno mogočnejše proti severu, umikalna ruska črta je zato tudi tam močno v nevarnosti.

KLEŠČE SE SKLEPAJO.

Berlin. Poročevalec »Berliner Tageblatt«, Adelt, poroča: Za poljskim osrednjim prostorom, ki ga poplavlja umikajoči se ruski voji, so se pričele sklepati klešče zaveznikov. Ko je bil prekoračen Wjeprz na jugu in Narev na severu, je postal ves lok Buga bojišče. Najvažnejša severo-južna železnica poljskega zaledja, ki vodi iz Ljublin v Ostrov, je že na veliki progi dosežena. Nemci so došli že do postaje Malkin, najvažnejše križišče železnice Ljublin-Ostrolenka in Varšava-Vilna-Petrograd. Odprti umikalni prostor se je zato proti vzhodu Rusom skrajšal na nekoliko več kakor 100 kilometrov. To je najvažnejše in so ostali dogodki v primeri s tem le malo pomembni.

RUSKI PORAZI

so, kakor poročajo iz Bukarešta, na Balkanu, osobito v Bukareštu in v Sofiji zelo učinkovali. Padec Varšave in drugih trdnjav se smatra za polom ruske glavne sile. Iz Petrograda se poroča, da trde ruski listi v svojih poročilih z bojišča, da se Rusi redno umikajo in cepijo od sovražnika. Ruski vojaški strokovnjaki pa ne sodijo s takim zupanjem in slede nemirno dogodkom med Varšavo in Ivangorodom. »Novo Vreme« opozarja, da je sovražnik med Ljublinom in Ivangorodom strašno hitro napredoval. List sodi, da bi ne bila obramba ruskih postojank pri Brest-Litovsku le brezuspešna, marveč tudi jako nevarna, ker bi potrebovali za premikanje čet dragocen čas in ker nevarnost napada v obliki klešč še vedno ni za rusko armado popolnoma odstranjena.

SKRAJŠANJE RUSKE FRONTE.

Haag, 13. avgusta. »Daily Express« poroča iz Petrograda: Vojaški krogi trdijo, da izpraznitev vislskega ozemlja skrajša rusko fronto od 520 na 160 vrst.

PRED PADCEM TRDNJAVE NOWO-GEORGIEWSK.

Stockholm, 13. avgusta. Iz Petrograda se poroča: Ruska brzojavna agentura pripravlja javno mnenje, da trdnjava Nowo-Georgiewsk v kratkem pade in obvešča, da so pričeli razorožavati trdnjavo in odvažati topove že proti koncu minulega stoletja.

ZEPPELINOVCI NAD TRDNJAVO DVINSK.

Kristianija, 13. avgusta. »Aftenposten« poroča iz Petrograda: Prvič je priplulo nad trdnjavo Dvinsk več Zeppelinovcev. Nowo-Georgiewsk je že obkoljen. Obstreljevanje se je pričelo 8. t. m. Upravne oblasti v Kovno so se preselile v Bobrinsk.

RUSKO VOJSKOVANJE.

Dunaj, 13. avgusta. (K. u.) Iz vojne tiskovnega stana se poroča: Naše ob Bistrici vojskujoče se čete so opazile, da so se zbirali otroci in ženske na desnem bre-

gu Bistrice, ki so ga branili Rusi. Zgnali so jih Rusi na breg, da so bili kriti, ko so gradili utrdbe. Ta nečloveški čin je mogoče žal zahteval marsikatero žrtev, ker se radi te zverinske surovosti boji niso mogli prekiniti ali ustaviti.

BOJI OB BESARABSKI MEJI.

Črnovice, 13. avgusta. Po primeroma mirnem odmoru je pričela artiljerija zadnje dni na čelni črti ob Dnestru in ob bukovinsko besarabski meji zopet ljuto delovati. Naše čete so večkrat prodirale, da izčistijo od Rusov tiste prostore ob Dnestru, ki se še nahajajo v sovražni posesti. Vsled tega so se vneli ljuti boji, v katerih je bil zopet sovražnik vržen iz močnih postojank. Naše čete so ujele veliko Rusov. Na meji med Bukovino in Besarabijo ojačuje sovražnik svoje vsled zadnjih izgub močno izredčene črte.

Črnovice, 13. avgusta. Zadnje temne noči so Rusi izrabili za večje ponočne napade. Predvčerajšnjim in včeraj so Rusi ob besarabski meji redno dve do tri ure napadali, bili so pa povsod s težkimi izgubami odbiti. Predvčerajšnji napad je bil posebno ljut, vendar brezuspešen. Severovzhodno od Črnovic, na severnem bregu Pruta so se vršili močnejši artiljerijski boji.

× × ×

CARJEV VOJNI NAČRT.

Stockholm, 13. avgusta. Z zanesljive petrograjske strani se trdi, da hoče car predvsem izvesti izpremembe v vojnem vodstvu in izpremeniti vojni načrt, po katerem naj bi ruska armada do spomladi ostala v defenzivi in celo prepustila nadaljnja ozemlja sovražniku. Veliki knez Nikolaj deluje proti temu in se zavzema za to, da bi se poizkusil še en ofenzivni sunek na neki drugi fronti.

VELIKI KNEZ NIKOLAJ.

London, 13. avgusta. »Daily Express« piše o velikem knezu Nikolaju: »Veliki knez je diktator in mistik obenem. On ima večjo moč, njegovo gospodstvo je bolj samolastno, njegova avtoriteta bolj despotična in njegov vpliv veliko večji kot carjev. Celo Napoleon ni nikdar imel toliko moči, kot jo je sedaj veliki knez Nikolaj združil v svojih rokah.«

PANIKA V PETROGRADU.

Berlin, 13. avgusta. »Berl. Tageblatt« poroča iz Petrograda: V Petrogradu vlada med prebivalstvom velika panika, ker se boje, da bodo Nemci vkorakali v Petrograd. V nekem članku lista »Novoe Vremja« opozarja Menčikov, da se sedaj ne sme misliti na leto 1812. Nemci sedaj ne nameravajo v Moskvo, marveč v Petrograd. Poleg tega prihajajo Nemci s tolikimi silami, da bi mirno lahko izpeljali sedem takih vpadov, kot ga je takrat podvzel Napoleon.

VPOKLIC LETNIKA 1917. NA RUSKEM.

Moskva, 13. avgusta. (Kor. ur.) Ukaz odreja vpoklic letnika 1917. na 20. avgusta in grozi s težkimi kaznimi tistim, ki bi izostali. Vpoklicani morajo biti pripravljeni, da bodo takoj uvrščeni v armado.

× × ×

RUSIJA POTREBUJE MUNICIJE.

Genj, 13. avgusta. »Liberte« piše, da Rusija nujno potrebuje na topovih 300 poljskih baterij in 40 težkih baterij. Japonska bi lahko to dobavila tekom šestih tednov, če bi se dale odstraniti težave posebne pogodbe z Angleško.

STAVKE V RUSKIH MUNICIJSKIH TVORNICAH.

Curih, 13. avgusta. »Neue Zürcher. Ztg.« poroča iz Petrograda: General Frolov, glavni šef petrograjskega vojaškega okrožja, je izdal razglas, ki kaže, da se stavka v municijskih delavnicah še bolj razširila in postala zelo resna. V resnici se ni posrečilo doseči sporazuma med delavci in upravo delavnic. V zadnjem povelju določa general Frolov nov termin, po katerem bodo vsi delavci, ki bi še stavkali, odpuščeni in tisti, ki so podvrženi vojaški dolžnosti, bodo morali takoj pod orožje.

× × ×

POLJSKE TRAGEDIJE.

Dunaj, 12. avgusta. Poljski listi poročajo, da je padel v boju pri Arrasu znani poljski slikar Štefan Terlikowski. Terlikowski, rojen Varšavec, se je boril kot ruski podanik na strani Francozov; pred vojno je namreč živel v Parizu. Brat padlega se bori v ruski armadi, tretji brat pa je poljski legionar in se bori proti Rusom. — V epidemijski bolnišnici v Dembici je umrl znani poljski pesnik in dramaturg Jerzy Żulawski, častnik v poljski legiji, star 42 let. Podlegel je pegastemu legarju.

POVODNIJI V ZAHODNI GALICIJI.

Krakov, 13. avgusta. V krakovski okolici so bile velike povodnji, ki so napravile okoli 600.000 K škode. Veliko krajev je poplavljenih. V Biali je voda vdrla v prostore uradnega lista »Gazeta Lwowska«, tako da je moralo osobe bežati.

Izjalovljeni približevalni poskusi Italijanov na Primorskem. Uspešno obstreljevanje laškega tabora pri Krminu. — Na Tirolskem strelja laška artiljerija na lastne čete. — Izguba našega podmorskega čolna XII. — Tudi Italijani zopet izgubili en podmorski čoln.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 13. avgusta. Uradno se poroča:

Na primorski bojni črti se je sovražnik včeraj zopet nekolikokrat približal, a poizkusi so bili odbiti že z ognjem naše artiljerije. Uspešno je bil obstreljevan sovražni tabor pri Krminu.

V koroškem obmejnem ozemlju je položaj neizpremenjen.

Na tirolski meji so se bojevali južno od Schluderbacha. Sovražni napad je bil tudi tu zaman; branilci so ostali v popolni posesti vseh svojih postojank. Umikajoče se Italijane je obstreljevala njih lastna artiljerija.

V Adiškii dolini je prepodil naš oklopni vlak sovražne poljske straže iz krajev Serravalle in Chizzola.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

Dogodki na morju.

Dunaj, 13. avgusta. Uradno razglajajo:

Naš podmorski čoln »XII« se ni vrnil z nekega križarjenja na severnem Jadranskem morju. Po uradnem italijanskem poročilu je bil z vso posadko potopljen.

Neki sovražni podmorski čoln je bil uničen po mini dne 10. t. m. opoldne v Tržaškem zalivu. Od posadke niso mogli nobenega rešiti.

Isti dan in bodoči so naša mornariška letala metala bombe na po sovražniku zasedeni otok Pelagruž in so večkrat uspešno zadeli svetilnik, brezično brzojavno postajo, neko hišo, nakupljeni material in brambno moštvo. Neki top srednjega kalibra, ki je streljal, je bil zadet, demontirana ena strojna puška, potopljen nek tender. Letala so se vrnila v dobrem stanju, dasi so jih ljuto obstreljevali.

Poveljstvo mornarice.

Italijansko mornarično poročilo.

Dunaj, 13. avgusta. (K. u.) Iz vojne ga poročevalskega stana se javlja: Italijansko mornarično poročilo z dne 11. avgusta: Danes zjutraj sta dva avstro-ogrski torpedoristi oddala topovske strele na Bari, St. Spirito in Molfetto. Izgube so: 1 mrtev in 7 ranjenih, vsi iz meščanskega prebivalstva. Posebne materialne škode ni bilo. V zgornjem Jadranskem morju je eden naših podmorskih čolnov torpediral avstro-ogrski podmorski čoln U 12, ki se je z vso posadko potopil.

Podmorskemu čolnu »U XII.« poveljeval poročnik Lerch?

Dunaj, 13. avgusta. »Korespondenca Wilhelm« poroča, da je poveljeval ob zadnji vojni podmorskemu čolnu »U XII.« ladjin poročnik Lerch.

K izgubi »U 12«.

Dunaj, 14. avgusta. (Kor. ur.) Listi razpravljajo o težki izgubi, ki je zadela vojno mornarico z junaško smrtjo poveljnika in posadke na »U 12«, in s ponosnim zadovoljstvom spominjajo slavne čina, ko so ti hrabri moški, borec se proti tisočkratni premoči, uničili francosko poveljniško ladjo tipa »Courbet«. Junaki »U 12« bodo večno živeli v spominu celokupnega ljudstva, ki je prepričano, da bo junaški duh naše mornarice živel naprej.

Cadornovo poročilo.

Iz Rima poročajo nemški listi 11. avgusta:

Včerašnje uradno armadno poročilo: V Cadore je poizkušal nasprotnik, dočim je uspešna akcija naše artiljerije proti močnim zapornim delom v visokih dolinah trajala dalje, da bi nas s pogostimi, a brezuspešnimi napadi zapodil iz gotovih, pred kratkim osvojenih postojank. Tako so naše čete 7. avgusta zavrnille sovražnikov napad v Sekstenski dolini proti fronti pri Rimbianco in trumoma izvedeno prodiranje s Freikofla. Na Koroškem ljute akcije naše artiljerije in neznatno napredovanje pehote ob celi fronti. Sovražnik je tudi poizkušal, a brezuspešno, pred našimi strelskimi jarki na Monte Medardi postaviti premakljive žične ograje. Pri Plavah so naše čete včeraj ob mraku uspešno odbile dvojen sovražni napad, ki ga je podpirala številna artiljerija. Na Krasu so

naše čete, potem ko je bil v noči na 10. avgust odbit napad v okolici Monte dei Sei Busi, zjutraj prešle k protiofenzivi in so na nekaterih točkah fronte dosegle vidne uspehe. Naval pehote je bil tak, da se je dvema stotnjama posrečilo z bajonetom osvojiti neko močno utrjeno višino pred sovražno fronto. Vseled mogočnega koncentriranega artiljerijskega ognja in krepkega protisunka nasprotnikov postojanke ni bilo mogoče obdržati. Vsekakor je odpor naših čet, ki so se umaknile v močne osvojene postojanke, zadostoval, da se je sovražni protinapad ustavil. V tržiškem odseku je avstrijska artiljerija obnovila svoj ogenj, toda to pot brez vsakega uspeha.

Boji na Kreuzbergu.

Inomost, 13. avgusta. O bojih na Kreuzbergu se poročajo naslednje podrobnosti: Ob 4. uri zjutraj sta napadla dva italijanska bataljona, ki sta se ponoči priplazila. Tirolci so otvorili dobro merjeni krilni ogenj. Lahki so poskušali vzeti najsprednejše jarke, pa so bili dvakrat z bajonetom vrženi nazaj. Po polurnem boju so spravili Tirolci na mesto dve strojni puški in zadali napadalcem strašne izgube. Kljub temu je došlo do boja moža z možem, v katerem so pa Italijani podlegli, ker so Tirolci pravočasno dobili ročne granate. Kasneje je pričela italijanska artiljerija s 15 topovi brezuspešno streljati. Ob 9. uri dopoldne je italijanski napad popolnoma bil odbit. Italijani so imeli nad 300 mrtvih in veliko ranjenih, vrhutega smo ujeli še obilo Lahov.

Drzen čin našega oklopnega vlaka.

Dunaj, 13. avgusta. (Kor. ur.) Iz vojne ga tiskovnega urada se poroča:

V Adiškii dolini je vozil nek avstrijski oklopni vlak proti sovražnim črtam in je z velikim uspehom obstreljevali italijanske poljske straže. V Burlonu, severovzhodno od Borga, je orožniški stražmojster Larcher 10. t. m. z 20. možmi napadel neko sovražno stotnijo. Ne da bi bil izgubil kakšnega moža, so imeli Italijani 12 mrtvih in 11 ranjencev.

Italijani in mraz.

»Corriere della Sera« toži o trpljenjih, katerim so izpostavljeni italijanski vojaki v gorski vojski in piše med drugim: »Strašen je sovražnik, proti kateremu se morajo boriti naši vojaki v visokih dolinah Tirolske in Koroške. Nihče, ki živi v vročih mestih, ne ve, kaj se pravi prebiti eno noč na prostem na višini 2 do 3 tisoč metrov. Čeprav je čez dan temperatura prijetna, se po solnčnem zahodu zelo shladi in vojaki morajo ure in ure ležati nepremično v ledenem mrazu. Gorje tistemu, ki utrujen zaspi; njegova smrt je gotova. Šele ko bo število žrtev te strašne vojske postavljeno, se bomo čudili, koliko jih je postalo žrtev mraza.«

Če Italijani še sedaj v poletju tožijo o mrazu, kaj bo šele pozimi.

Cadornovi »kibicji«.

Lugano, 13. avgusta. Milanski listi poročajo iz Vidma: Na italijansko bojišče je došlo zadnji čas več visokih angleških in francoskih častnikov, ki ostanejo v glavnem stanju.

Nov vojni svet v Franciji.

Lugano, 13. avgusta. Italijanski zunanji minister Sonnino je odpotoval na novo vojno posvetovanje sporazuma štirih iz Rima v Francijo.

Italijanski socialist o »odrešencih«.

Lugano. Socialnodemokratski poslanec Ciciotti se je peljal kot poročevalec Avantijskega lista do Soče, dokler ga nista dva orožnika odvedla v Bologno nazaj. V svojih poročilih se jako čudi, ker Furlani niso za Italijane nič navdušeni in jih dolže, da so lahkomišljeni izzvali na nje vojno gorje, za opustošena polja in vasi.

O miru.

RUSI IN FRANCOZI ŽELE MIRU.

Curih. »Züricher Post« objavlja iz Haaga dopis svojega posebnega sotrudnika: Z nekim ruskim diplomatom sem se razgovarjal o dnevnih vprašanjih svetovne vojske. Moj zaupnik trajno občuje z Rusijo in z balkanskimi državami in je poučen o vseh dogodkih za kulisami. Izvajal je med drugim: Strah pred drugo zimsko vojsko

pripravlja pot miru, ki ga goreče in vedno bolj žele tako v Franciji kakor tudi v Rusiji. Mnenju ljudstva se trajno ne bo mogla upirati nobena država. Po moji sodbi bo končana tako ruska kakor francoska vojska pred vrimo. Naj Vas ne motijo odločni protigovori Francije in Rusije. Izključeno se mi zdi, da bi bili Francija in Rusija moralno dovolj močni, vzdržati do bodočega poletja. Groteskno je, če se primerja strateško nad vse umetno izvedeno rusko umikanje s taktiko 1. 1812. Če bi bil takrat razpolagal Napoleon z železniškim omrežjem v zaledju, bi bil prekucnil rusko taktiko in bi se bil vzdržal kot zmagovalec v osvojeni deželi. Ker natančno poznam položaj, sodim, da Rusi nikdar več ne iztrgajo Nemcem Varšave in poljskih trdnjav. Niti nevtalci in tudi osrednji državi ne moreta presoditi važnosti moralnega udarca ob izgubi Varšave in Poljske. Čuje se mogoče paradokso, a odgovarja popolnoma resnici: Osrednji državi še danes ne znata, kaj da pomenja zanje 5. avgust.

FRANCOSKO ČASOPISJE PROTI MIRU.

Pariz, 14. avgusta. (K. u.) Z ozirom na petrograjska poročila, da je stavila Nemčija Rusiji mirovne predloge (kar je že »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« odločno dementirala) izjavlja zopet del časopisa, da se zdaj o miru ne sme govoriti. Višek morajo ravno zdaj doseči vojaški napori zaveznikov. Ponovno stremljenje Nemčije za mir namerava očitno, da bi razdvojili zaveznike. Ako bi se zdaj sklenil mir, bi se dala osrednjima državama možnost, da pripravijo nov napad. Kakor se tudi želi mir, se mora preprečiti s premaganjem Nemčije za vsako ceno.

NEMČIJA BO ZAHTEVALA 10 MILIJARD VOJNIH KREDITOV.

Berlin, 12. avgusta. Wollffov urad poroča: Kakor izvemo, se bo v današnjem zakonskem načrtu o dostavku k državnemu proračunu za leto 1915. zahtevalo nov kredit 10 milijard mark.

× × ×

Dosedaj je imela vlada pooblastilo za 20 milijonov vojnih kreditov. Ker sta zadnji posojili znašali 13 in pol milijarde, bo sedaj smela vzeti 16 in pol milijarde. V septembru pričakujejo novega vojnega posojila.

Z juga.

POLOŽAJ NA BALKANU.

Berlin, 12. avgusta. Poseben poročevalec »Vossische Zeitung« piše iz Sofije: Vse balkansko časopisje je polno najbolj divjih vesti o zadnji ententni noti na naslov Bolgarije. Sicer pa so posameznosti brez pomena. Dovolj je poznati veliko črto, ki hoče Bolgarijo zadovoljiti na grške in srbske stroške, Srbijo in Grčijo pa na stroške Avstrije in Turčije. Poleg tega pa gre ponudba dobre službe za bolgarsko-rumunsko spravo.

Ves slučaj je brezupen. Srbska vojaška stranka, od katere je Pasić popolnoma odvisen, bi storila prej vse drugo, kakor pa eno samo vas prepustila Bolgarom. Na Grškem je ententina nota vzbudila vihar ogorčenja. Večje Venizeloseve politike ni mogoče več ponoviti. Če se Venizelos in Gunaris ne dogovorita, tedaj bo grška zbornica 16. avgusta pri tem položaju razpuščena ali vsaj odgledena. Ni pričakovati, da bi ententa dobila kmalu odgovor na svojo noto. Bolgarija hoče počakati, kaj neki bosta storili Srbija in Grška. Ti dve pa hočeta počakati na Bolgarsko. Zaenkrat stoji tedaj stvar, kakor so stale, kar osrednjim silam ne koristi, še manj pa škodi. Gotovo pa je, da se bolgarska politika ne bo obrnila proti njima.

FRANCOZI NE UPAJO NA USPEH POGAJANJ Z BALKANCI.

Geni, Hervé izvaja: Narod viharo zahteva, naj se prekinejo pogajanja v Sofiji, Atenah in v Bukarešti. Balkanski narodi poredno vlečejo sporazum, osobito Srbija, ki ni politično zrela. Žrtvovati noče ničesar, dasi je pričela Francija zaradi Srbije vojsko. Sporazum štirih mora popustiti Gallipoli in napasti zato Anatolijo, če Turčija odkloni mir. Balkanske države bi v tem slučaju ničesar ne dobile.

FRANCOSKO MNENJE.

Bern, 13. avgusta. »Petit Parisien« poroča, da je štirispornaz obljubil Bolgariji tiste dele Dobrudže, ki jih je zasedla Rumunija. Pogajanja glede Macedonije so zadela na mrtvo točko. Srbija vztraja na svojem prejšnjem stališču, ministrski predsednik Pasić še ni odgovoril. Štirispornaz veliko pričakuje od Venizelosa. Koncem avgusta mora pasti odločitev.

VOJNI HUJŠKAČI V RUMUNIJU UTIHNILI.

Berlin, 13. avgusta. »Züricher Post« poroča iz Bukarešte: Čimbolj prodirajo zavezniki v Rusijo, timmanj se tu govori o 15. avgustu, kot dnevu, da bi pristopila Rumunija sporazumu štirih. Rumunija je

izprevidela, da bi bil nastop proti osrednjima državama brez uspešnega ruskega varstva naravnost nesreča deželi. Rumunija zna, da se ruski krili zelo znatno majati, nihče zdaj več ne veruje, da bi mogla Rusija pomagati Rumuniji. O vojski proti osrednjima državama se zato v Bukareštu le malo govori.

RUMUNIJA ODPRAVILA PREPOVED O IZVOZU PRIDELKOV.

Bukarešt, 13. avgusta. (K. u.) Dne 14. avgusta se odpravi prepoved izvoza iz Rumunije za pšenico, rž, zдроб, pšeno, ječmen, oves in moko teh žitnih vrst, laneno seme, orehi, sočivje, laneno in raps olje in krmo. Izvozna pristojbina se bo morala plačati v zlatu.

ANGLEŠKA BO ZASEDLA ŠE NEKAJ GRŠKIH OTOKOV.

Geni, 12. avgusta. Londonski »Daily News« piše o potrebi, da Angleška skoro zasede še nekaj grških otokov kot »začasna« opiralnica za mornarico pri dardanelski akciji.

Boji na zahodu.

Nemško uradno poročilo.

Berlin, 13. avgusta. Veliki glavni stan:

V Argonih je bilo odbitih več francoskih napadov na po naših vzete »Martinove utrdbe«.

Pri Zeebrügge je bilo sestreljeno neko angleško povodno letalo; voznik je bil ujet.

Pri Rougemontu in Senthaimu (severovzhodno od Belforta) sta naša letalca prisilila vsak po eno letalo, da se je moralo spustiti na tla.

Najvišje vojno vodstvo.

Delcassé in Sienkiewicz.

Slavni poljski romanopisec Henrik Sienkiewicz si je izprosil avdienco pri ministru vnanjih zadev Dalcasseju in je hotel slišati njegovo mnenje o poljskem vprašanju. Delcassé pa ga je zavrnil z besedami: »Ruski državljani ste. Vaša vlada je v Petrogradu. Tja se morate torej obrniti s svojo zadevo«. — Nade Poljakov v Franciji so bile torej goljufive.

Angleške izgube.

London, 13. avgusta. (K. u.) Najnovejši seznam izgub obeseča imena 31 častnikov in 396 mož.

Novi vpoklicji na Francoskem.

Pariz, 13. avgusta. (Kor. ur.) »Temps« poroča, da se moštva, ki so bila pri ponovni preiskavi spoznana kot sposobna za vojaško službo, vpokličejo za 7., 8. in 9. september.

Nov zračni napad Nemcev na Angleško.

Berlin, 13. avgusta. (Kor. urad.) Naši mornariški zrakoplovi so ponoči od 12. na 13. avgusta obnovili svoj napad na angleško vzhodno obrežje in so ob tej priložnosti uspešno metali bombe na vojaške naprave v Harwichu. Kljub močnemu obstreljevanju iz trdnjav so se vrnili nepoškodovani. Namestni načelnik admiralnega štaba: pl. Behnke.

NOVI ZEPPELINI.

Haag, 13. avgusta. Iz Londona se poroča: Nemci so zadnji čas zelo izboljšali svoje zrakoplove. Dosegli so za 25 % večjo hitrost. Napravili so električno pripravo, s katero jim je mogoče kontrolirati smer zračnih torepodov na 3 km daleč. Tudi so povišali število strojnih pušk.

Boj za Carigrad.

POROČILO ANGLEŠKE ADMIRALITETE.

London, 13. avgusta. (K. u.) Admiraliteta poroča, da je bila torpedirana pomožna križarka »India«, 22 častnikov in 119 mož je baje rešenih. Nadele poroča admiraliteta: Neki angleški podmorski čoln je potopil dne 8. avgusta v Marmarskem morju neko turško bojno ladjo. Turška topničarka »Berti-Satwet« in nek transportni parnik sta bila tudi po nekem podmorskem čolnu torpedirana v Dardanelah.

VOJNI SVET NA MALTI.

Haag, 13. avgusta. Bodoči teden bo zboroval na otoku Malta generalni štab zveznih armad na Gallipoliju o novem prodiranju proti Dardanelam.

RUSKA KRIŽARICA »SINOPE« ZADELA NA MINO.

Bukarešt, 13. avgusta. Od začetka tega meseca se nahaja v zunanem pristanišču Mangalija neka težko poškodovana ruska oklopna križarica. Gre za križarico »Sinope«, ki je že del časa pripadala ruski črnomorskemu brodogradu. Križarica je 29. ali 30. julija ob napadu na turško obrežje zadela na mino in so jo le z največjo težavo mogli spraviti v nevtrarno pristanišče Mangalijo.

Dnevne novice.

+ **Nadvojvoda prestolonaslednik** Karol Franc Jožef in nadvodinja Cita sta se danes ob 11. uri 50 minut odpeljala iz Budimpešte.

+ **Deželni glavar dr. Šusteršič pri ministrskemu predsedniku** grofu Stürgku. Deželni glavar dr. Šusteršič je bival te dni na Dunaju in je imel pretekli četrtek enourno konferenco z ministrskim predsednikom grofom Stürgkom. Kakor izvemo, je konferenca veljala železniškim razmeram.

+ **Posebni vlak iz Ljubljane za narodno romanje na Brezje** Posrečilo se je vendar vsled ljubeznivosti merodajnih krogov dobiti za narodno romanje na Brezje posebni vlak iz Ljubljane. **Posebni vlak v ponedeljek vozi točno ob pol 8. uri zvečer z državnega kolodvora v Spodnji Šiški.** Vsi, ki so se za romanje oglasili pri S. K. S. Z. ali pa pri uredništvu »Slovenca«, se morajo poslužiti tega vlaka. Postal bo tudi v Škofjiloki, da sprejme naznanjene Škofjeločane. V Otoče pripelje posebni vlak ob 9. uri zvečer. Pot bomo primerne razsvetlili. **Z ozirom na posebni vlak je mogoče udeležbo naznaniti pri Slovenski krščansko-socialni zvezi v Ljubljani, Ljudski Dom, I. nadstropje še do ponedeljka do desete ure dopoldne.** Poslužiti se je ekspresnih dopisnic ali selov. Mnogi naj se pa v ponedeljek zjutraj pridružijo jutranjemu gorenjskemu vlaku ali pa večernemu gorenjskemu vlaku, ki pelje z državnega kolodvora v Spodnji Šiški ob pol 7. uri zvečer in bo pomnožen z vozovi. **Vsi udeležniki posebnega vlaka se morajo pri povratku poslužiti nosenega vlaka.** Posebni vlak odpelje z Otoče v Ljubljano v torek ob 8. uri 20 minut zvečer in pride v Ljubljano ob 9. uri 30 min. zvečer. Navadni večerni gorenjski vlak pa pelje nazaj v Ljubljano ob 7. uri 7 minut zvečer in pride v Ljubljano ob 8. uri 15 minut zvečer.

+ **Salezijanska godba z Rakovnika se udeleži patrijiotičnega romanja na Brezje.** Ta vest bo gotovo vse romarje iskreno razveselila. Godba se odpelje z državnega kolodvora v Spodnji Šiški v ponedeljek s posebnim vlakom ob pol 8. uri zvečer.

— **Udeležnikom narodnega romanja na Brezje!** Vsaka skupina romarjev imej enega ali dva vodnika. Vodniki skupin naj se pred odhodom večernega gorenjskega vlaka v ponedeljek oglase na državnem kolodvoru v Sp. Šiški pri zastopniku glavnega odbora. Romarji vstopajo v ponedeljek zvečer v gorenjski vlak samo na državnem kolodvoru v Spodnji Šiški. Udeležniki iz župnij, ki so objavile udeležbo naj vstopajo samo v tiste vozove, ki imajo napisano ime njihove župnije. Tako bodi tudi pri povratku. Še enkrat pa prosimo naj povsod, kjerkoli morejo, aranžirajo romanje na Brezje tako, da se pripeljejo s svojimi vozovi, okrašenimi s cesarskimi in slovenskimi zastavami, ali pa pridejo na Brezje v večjih skupinah peš. Vsak udeležnik si mora sam preskrbeti legitimacijo svojega županstva, v Ljubljani in okolišu ljubljanske drž. policije pa legitimacijo ravnateljstva drž. policije. Udeleženci naj seboj vzamejo kruha in še kaj drugih jestvin. — Ob sklepu lista se nam naznanja, da kot legitimacija zadošča tudi navaden potni list ali rojstni list.

— **Cenj. naročniki »Slovenca«, ki premene svoje bivališče, naj poleg novega naslova sporoče vedno tudi stari naslov** (kraj in pošta, vojaki v vojni črti številko prejšnje vojne pošte). Če kdo ne sporoči svojega prejšnjega naslova, se mu list ne more točno pošiljati.

— **Župnija v Žusmu.** Kolegijski kapitelj v Novem mestu je za župnijo Sv. Štefana pri Žusmu prezentiral č. g. kaplana Franca Mošnika, kaplana pri Sv. Tomažu blizu Velike nedelje v lavantinski škofiji.

+ **Vojnim ujetnikom v Rusijo ne pošiljati pisem, marveč le odprte dopisnice.** C. kr. korespondenčni urad javlja: Uradno se je dognalo, da ruska vlada ne dovoli sprejemati v Rusiji se nahajajočim vojnim ujetnikom pisem in da jih tudi ne smejo odposiljati. Za dopisovanje z vojnimi ujetniki se sme zato uporabljati le odprte dopisnice.

— **Vojni ujetniki.** Občevanje z njimi prepovedano. C. in kr. 5. vojno etapno poveljstvo je opazilo, da daje kranjsko prebivalstvo vojnim ujetnikom, ki so na raznih krajih zaposleni, živila in razna druga darila. Vsled razpisa c. kr. deželnega predsedstva v Ljubljani z dne 8. avgusta 1915, št. 6214/Mob. se javno razglašča, da je občevanje z vojnimi ujetniki prepovedano, kakor tudi obdaritev istih z darili. Prebivalstvo se opozarja, da svojemu hvalevrednemu nagnjenju k darovanju v lepši obliki ustreže, ako obdaruje lastne naše ob fronti bojujoče se čete. Prestopke te prepovedi bo v policijskem okolišu kaznovalo c. kr. policijsko ravnateljstvo v Ljubljani po min. naredbi z dne 20. septembra 1857, drž. zakona št. 198, z globo do 200 K,

oziroma z zaporom do 14 dni. — C. kr. policijsko ravnateljstvo v Ljubljani.

— **Smrt slovenskega stotnika.** O tem se še poroča: Dne 1. avgusta je na severnem bojišču padel stotnik in bataljonski poveljnik Ludovik Zwirn. Padli je bil celih osem mesecev neprenehoma na bojišču in je radi svojega hrabrega zadržanja pred sovražnikom bil že dvakrat odlikovan, in sicer prvokrat s »Signum laudis«, drugikrat pa z vojnim zaslužnim križcem. Padli je brat oskrbnika mariborske deželne bolnišnice g. Rajmunda Zwirn. Nadporočnik Branko pl. Pogačnik piše o smrti stotnika Zwirna oskrbniku Zwirnu sledeče: »Ko smo prodrli proti kraju, ki je bil od Rusov zaseden, je naš ljubi tovariš, Vaš brat, bil zadet od ruske puške krogla. Saniteti so ga obvezali in zanesli v neko kritje. Vsi smo se upali, da ne bo nič hudega, ker je sam pravil, da upa na okrevanje. Ob pol 7. uri je padel nenadoma v nezavest. V agoniji je ležal kake pol ure, nato pa je izdihnil svojo junaško dušo. Po izpovedbi zdravnika je krogla predrila želodec in jetra. Tovariši-častniki bomo ohranili vrlemu junaku trajen spomin. Posebno meni je bil Vaš brat vedno ljub in najdražji prijatelj. Z bratom vred je padlo tudi več vrlih Bošnjakov. Vse smo pokopali na skupno pokopališče, ob robu gozda, južno od kraja Garbow, severozahodno od Lublina. Stotnika smo položili v poseben grob in kraj natančno zaznamovali. Sprejmite moje srčno sožalje! — Bodi slovenskemu stotniku-junaku tuja zemlja lahka!

— **Bencin za poljedelske stroje.** Ker potrebujejo kmetovalci veliko bencina za mlatev s kmetijskimi stroji, je c. in kr. vojno ministrstvo na vprašanje c. in kr. armadnega etapnega poveljstva v tej zadevi naročilo s telegrafskim razpisom z dne 27. julija t. l., št. 5/M 88/89, naj se prebivalstvo pouči, da se je takoj obrniti zaradi potrebne bencina za mlatev do c. kr. poljedelskega ministrstva na Dunaju, ki bo potrebne množine bencina prejelo od c. in kr. vojnega ministrstva.

— **Umrl je v Admontu P. Isingrin** Glatz.

— **S šivankami se je hotel usmrtiti.** V samomorilnem namenu je pogoltnil 8 šivank bivši pomož. uradnik drž. železnice (invalid) 25 let stari Friderik Zalokar, bivajoč v Tržišču na Dolenjskem. Šivanke so mu obtičale v grlu. Eno mu je odstranil domači okrožni zdravnik, za odstranjenje drugih je prišel v dež. bolnico. Imenovani je podvržen epilepsiji.

Primorske novice.

— **Ze zopet Lahova blamaža.** Iz Trsta poročajo 12. t. m. Včeraj 11. t. m. popoldne okrog 6. ure se je zopet pokazal nad Trstom laški aeroplan. Letel je zelo visoko, tako da ni močer ničesar videti, tudi če bi kaj bilo. Par naših topovskih pozdravov je zadostovalo, da jo je Lah odkuril — seve tudi to pot brez uspeha. Letalo se je pri drugem strelu nekoliko nagnilo, iz česar se da sklepati, da smo je nekoliko pohabili.

— **Slovenska trgovska šola v Trstu** s pravico javnosti (ulica Stadion 21) se otvori redno tudi letos. Razglas priobčimo te dni.

— **Umrla je v ljubljanski deželni bolnici** Katarina Sivec, služabnica pri g. kuratu v Opatjem selu na Krasu.

— **Ranjenci z Goriškega.** Iz Goriškega sta te dni zopet prišli v dež. bolnico dve civilni ranjeni osebi.

— **Samoumor v Trstu.** V Rojanu se je ustrelil 26letni Alojzij Grmek. Svoji ženi je pisal, da se je naveličal živeti.

— **Seznam slov. goriških beguncev,** ki so odšli iz Lipnice na Štajerskem dne 24. julija 1915 v Oberhollabrun. Iz Brestovice: Pahor Josip, 70 l., 1 oseba — Pahor Andrej 73 l., 1 — Semolič Anton, 72 l., 1 — Semolič Ivan 13 l., 1 — Stanič Jožef 56 l., 6 — Rodelič Štefan 60 l., 1 — Stofa Lovrenc 66 l., 1 — Semolič Filip 59 l., 7 — Luvin Jožef 67 l., 3 — Krošelj Marija 28 l., 7 — Semolič Marija 16 l., 4 — Kačič Jožef 73 l., 4 — Peric Ivan 61 l., 1 — Peric Valentin 52 l., 5 — Peric Vincenc 50 l., 6 — Peric Jožef 60 l., 4 — Peric Marija 39 l., 7 — Pahor Veronika 30 l., 3 — Semolič Vincencija 18 l., 2 — Antonič Jožefa 28 l., 7 — Stanič Karlina 37 l., 2 — Stanič Franciška 53 l., 2 — Semolič Terezija 62 l., 9 — Terfolja Ivanka 42 l., 5 — Pipan Marija 27 l., 5 — Semolič Janez 51 l., 1 — Stofa Jožef 45 l., 1 — Peric Anton, 66 l., 5 — Semolič Albin 17 l., 1 — Semolič Franc 63 l., 1 — Antonič Jožef 36 l., 1 — Peric Lovrenc 52 l., 1 — Peric Ivanka

38 l., 3 — Kosil Franciška 40 l., 5 — Okretič Jožef 48 l., 5 — Pažoz Marija 64 l., 3 — Iz Jamlj: Seban Anton 54 l., 6 — Pahor Andrej 71 l., 3 — Semolič Olga 22 l., 2 — Marušič Leopolda 27 l., 3 — Bagon Franciška 40 l., 9 — Bonetta Alojz 36 l., 3 — Bagon Marija 25 l., 6 — Pahor Franc 40 l., 6 — Pahor Katarina 33 l., 7 — Kosič Anton 77 l., 1 — Rodetič Jožef 78 l., 1 — Bagon Jožef 18 l., 1 — Seban Jožef 20 l., 1 — Krošelj Barbara 60 l., 4 — Kopic Marija 39 l., 4 — Pahor Katarina 27 l., 6 — Okretič Anton 53 l., 1 — Pahor Ivanka 30 l., 5 — Rodolič Jožefa 36 l., 8 — Frandolič Antonija 41 l., 5 — Seban Štefan 56 l., 10 — Semolič Jožef 70 l., 6 — Rodetič Ivanka 35 l., 5 — Skupaj 224 oseb.

Ljubljanske novice.

— **Ij Drugič odlikovan** je bil Ljubljančan g. Rudolf Jerše, častniški namestnik 17. pešpolka. Prvič je dobil srebrno hrabrostno svetinjo 2. razreda; sedaj je bil pa odlikovan z veliko zlato hrabrostno svetinjo.

— **Ij Kolera v Ljubljani.** Dne 12. t. mes. sta umrla na kolero 29letni infanterist Simon Lazar, ki je imel tudi prestreljen vrat, in 19letni infanterist Franc Nemec, kateremu se je vsled rane na glavi vnela tudi možganska mreža.

— **Ij Utonil je v rakovniškem bazarju** sin nadučitelja Mlakarja, katerega družina stanuje na Galjevi št. 1. Mornariški učnec Ludovik Staudt je skočil za potapljačim se dečkom. Prvič ga ni mogel dobiti, nato je skočil drugič v nevarni bajer. Privlekel je dečka na suho, a deček je bil žalibog že mrtev, ker je zašel v bajerjevo blato. Hrabri mladi mornar zasluži vse priznanje!

— **Ij Pozdrav in zahvala** delavkam c. kr. tobačne tovarne. V imenu vseh slovenskih mornarjev se lepo zahvaljujemo delavkam c. kr. tobačne tovarne za pozdrave in slovo, ko smo se peljali iz bele Ljubljane nazaj z dopusta na naše Jadransko morje in kličemo krepki: Na zdar! — Slovenski mornariški podčastniki: Ivan Biolini, Josip Štefan, Ivan Marsetič, Franc Šinkovec, Planinšek, Glažar, Čač, A. Sluga, Košuta, F. Zupančič.

— **Ij Prodaja jajec po mestnih vojnih prodajalnah.** Mestna aprovizacija je uvedla prodajo jajec po vseh mestnih vojnih prodajalnah. Jajca kupi lahko vsakdo za svojo potrebo. Kupujoče občinstvo pa se v lastnem interesu opozarja, da nedomoma naznani vsakogar, ki bi hotel z jajci na kakršenkoli način naprej trgovati in tako izrabljati ljubljanski mestni aprovizaciji namenjeno napravo.

— **Ij Poseben čuvaj za mestne parke.** Dasiravno smo že opozarjali, da so mestni parki izročeni javnemu varstvu, pa so otroci kljub temu po nasadih in parkih delali občutno škodo; teptali so travo, metali po njih kamenje, lomili veje, prodirali žive meje itd., niso naši apeli na javnost prav nič pomagali in je, da se to vandalско opustošenje krasnih parkov, ki delajo čast našemu mestu, ustaviti magistratni gremij začasno nastavlil posebnega čuvaja. Le-ta ima nalog jih skrbno čuvati in vsako poškodovanje in onečiščenje naznaniti mestnemu policijskemu uradu, kjer bodo krivci strogo kaznovani. Pa vse nič ne pomaga. Nekateri ljudje mislijo, da so parki edino le zato, da po njih njihovi otroci mandrajo travo in jih smejo onečiščati, kadar in kjer se jim zljubi. Tako vodi neka ugledna gospa, katere ime sedaj še zamolčimo, svoje otroke v tivolske parke, kjer pod njeno zaščito počenja marsikaj nedopustnega. Seveda se je vse potrebno ukrenilo, da bode v bodoče vsak znal drugače spoštovati javno avtoriteto ter da se bode tudi zavedal, da parki stanejo denar in niso samo za en dan, marveč za celo leto.

— **Ij Slaščičarji, gostilničarji in drugi obrtniki** se opozarjajo, da dobijo pri mestni aprovizaciji poljubno množino jajec za potrebe svojega obrta. V večjih množinah se oddajajo jajca v skladišču mestnega magistrata (mestna hiša, glavni vhod, skladišče na dvorišču).

— **Ij 8312 vrec** se je oddalo pri ljubljanskem mestnem magistratu za vojne namene. Nadaljnji darovi se še vedno sprejemajo in se bodo izročili v navedeno svrho kompetentni oblasti. Dobrodošli so tudi darovi vrec s kmetov.

— **Ij Umrli so v Ljubljani:** Marija Marn, mestna uboga, 73 let. — Istvan Puškaš, pešec-črnovojnik. — Ivan Gliha, paznik zaklepnega društva, 31 let. — Ivan Dvorščak, nadsodar, 51 let. — Fran Nemec, Mijo Alar, Karel Reitmeier in Sijeno Lazar, pešci. — Alojzij Žitnik, delavec, 18 let. — Ulihr Šefcu in Ivan Steinbauer, pešca.

— **Ij »Prstan švedskega jezdeca«** v Kino Central v deželnem gledališču. Ta film ljubke balade, ki je doslej na vseh velikih kinematografičnih odrih doživel najlepši uspeh, bomo sedaj videli tudi v Ljubljani. Kino Central je pridobil ta prekrasni film za danes soboto, jutri nedeljo in za ponedeljek ter s tem preskrbel ljubljanskemu

občinstvu zopet nekaj lepih večerov. Spored je izpopolnjen z bogatim kinematografičnim poročanjem z bojišč, z aktualnim posnetkom »Lugano ob Luganskem jezeru« in z dvema dražestnima veseloigrami.

Amerika je zavrnila avstrijske predloge.

Washington, 11. avgusta. Reuter poroča: Vlada je poslala na Dunaj odgovor, v katerem zavrača naziranje, da pošiljanje municije zaveznikom ni združljivo z ameriško nevtralnostjo.

Japonci v zvezi z Ameriko.

Petrograjska brzojavna agentura poroča iz Tokia, da je japonska mirovna liga pod predsedstvom barona Okura stopila v zvezo z ameriško mirovno zvezo v zadevi mirovne akcije.

Anglija in Brazilija.

Rotterdam. Iz Rio de Janeiro se poroča: Anglija je zahtevala od brazilske vlade, da se sme kava, tobak in kakao pošiljati v Evropo iz Brazilije le »Trustu ultramarino« na Nizozemskem. Brazilska vlada je po svojem poslaniku v Londonu proti odredbi angleške vlade ugovarjala.

Darovi.

— **Za pogorelce v Ribnici:** Neimenovar K 4.—

— **Za čoln potapljač:** g. dr. Jos. Marinko v Mavčicah K 10; Ana Čadež, Ljubljana K 2; gosp. Fran Kurent, c. kr. pol. nadstražnik v Ljubljani K 5.

— **Ij V vojaško službovanje** vpoklicana družabnika tvrdke I. Ciuha, »Pod trančo«, vljudno javljata p. n. občinstvu, da ostane trgovina začasno zaprta ter se priporočata, da jima ohranijo p. n. odjemalci svojo naklonjenost do zopetne otvoritve.

: Naročajte „Slovenca“ .:

Trgovski pomočnik

mlad, vojašine prost, zmožen tudi nemščine, ali 1581

učenec

kateri je vsaj eno leto že bil v kaki trgovini, se sprejmo takoj pri:

PETER LASSNIK, Ljubljana.

GOSTILNA

se prevzame v najem 1522

z novembrom tega leta na deželi, najraje pa kje v ljubljanski okolici, ali v Ljubljani. Ponudbe na upravnishvo »Slovenca« pod »gostilna 100«.

Katarina Sivec

Rojena je bila na Vrsnem, kuracija Ljubuške leta 1854, službovala pri g. kuratu v Opatjemselu na Krasu.

Pogreb se bo vršil iz imenovane bolnišnice dne 15. avgusta 1915 ob pol 5. uri popoldne.

Priporoča se svojim sorodnikom, prijateljem in znancom v gorečo molitev. Naj počiva v miru!

Ljubljana, dne 14. avg. 1915.

S. Kos in rodbina Sivec.

Zahvala.

Za vse mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja, ki so nam došli od blizu in daleč povodom prerane smrti naše iskreno ljubljene, nepozabne soproge, oziroma matere in hčere, gospe

Marije Hamerlitz

se tem potom najtopleje zahvaljujemo. Prav posebno zahvalo smo pa dolžni preč. gosp. župniku Remškarju za poslednja tolažila, gg. polkov. zdravniku dr. Tomanek in dr. baron. Lazzarini za zdravniško pomoč, slavni Marijini družbi za častno spremstvo, cenjenim rodbinam Jernejc, Kompare in Drabek za darovane krasne vence in vsem, ki so v tako obilnem številu spremili blago rajnico ali kakorkoli pripomogli, da se je tako častno izvršil zadnji sprevod.

Bog bodi vsem obilen plačnik.

Dol. Logatec, 10. avg. 1915.

1603 **Žalujoči ostali.**

Neznosne nadloge uši — rešijo
vojaka zanesljivo in trajno

Sadnikar-jeve vrečice

katero imajo 10 prednosti:

1. Niso nosilec škodljivca.
2. Učinkujejo zanesljivo.
3. So brez duha.
4. So snažne.
5. So priročne.
6. So na leta trpežne.
7. Ne skvari jih mokrota.
8. So poceni.
9. Zabranijo novenalezbe.
10. Pošiljajo se v pislih.

Sedanja veda dolži edino uši kot prenašalce pegastega legarja. Kdor se ubrani uši, je varen pred to kugo. — Vrečice prodaja:

Ovančara, drogerija, Ljubljana; J. R. Hočevar, lekarna, Vrhnika; J. Koschier („Pri orlu“), Kamnik.

Kupim v vsaki množini mikano in nemikano

domaće predivo

po najvišji ceni. — Ponudbe na: Ivan N. Adamič, vrvarna, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 31. 1453

Pekarija

se odda na Dunajski cesti št. 7.

1 steklenica 20 vinarjev. Naročila po povzetju.

Restauracija (gostilna)

prva in največja v mestu Zagrebu

se prodaja

radi bolezn. Letni promet vina in piva od 2000 do 2500 hektolitrov. Več se izve pri lastniku

Varoška pivnica (Reininghaus), Zagreb.

1599

Žalosti potrži naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresljivo vest, da je naš iskreno ljubljani sin, brat oz. nečak

Pavel Kavčič

cand. ing., kot c. in kr. kadet 17. pešpolka, predlagan v odlikovanje s srebrno hrabrostno kolajno I. razreda,

den 16. julija v bitki pri Kozmierzumu v Galiciji na čelu svoje stotnije padel in končal svoje mlado nadobudno življenje. Prerano umrlemu bodi blag spomin.

Ljubljana, meseca avgusta 1915.

Žalujoča rodbina Kavčič.

1595

Brez posebnega naznanila.

Zahvala.

Za mnoge dokaze iskrenega sočutja, ki so nam došli povodom smrti naše iskrenoljubljene soproge, oziroma sestre, tete in svakinje, gospe

Ane Ažnoh, roj. Jekovec

izrekamo vsem našo najiskrenejšo zahvalo. Posebna hvala pa bodi prečastitemu gospodu župniku p. Hugolinu Satnerju in mnogim prijateljem za tolažilne obiske med dolgo boleznijo nepozabne nam pokojnice.

Iskrena hvala bodi tudi prečastiti duhovščini sv. Petra in iz Rakovnika in sploh vsem, ki so spremili ljubljeno rajnico na nje zadnji poti. Bog bodi vsem obilen plačnik!

1601

Žalujoči ostali.

Oblastveno konces. zasebna posredovalnica
za nakup in prodajo zemljišč in posestev

VALENTIN ACCETTO

zapriseženi sodni izvedenec

Ljubljana, Trnovski pristan št. 14.

Prodajalci ali kupci naj se obrnejo na zgoraj imenovano posredovalnico. Vse vrste posestva, vile in zemljišča na izbiro. 249 Tajnost zajamčena.

Izboljšajte

promet v svoji gostilni z češkim budjeviškim delniškim pivom plzenskega tipa.

Zahtevajte ga v vseh ljubljanskih gostilnah, v grand hotelu „Balkan“ v Trstu, v hotelu „Lacroma“ v Gradežu, v palačah prv. hrvatske štedione v Zagrebu in „Napredak“ v Sarajevu, Beranek v Banjiluki itd.

Informacije daje češka delniška pivovarna v čeških Budejovcih, Roza Rohrmann v Ljubljani in Bogumil Penka v Trstu. 3453

Izkušenega vrtnarja

ki bi vzel vrt v najem, išče graščinsko oskrbnitvo v Radovljici. Dotičnik naj se po možnosti zgleda osebno, ali pa naj pošlje svoja izpričevala s primernimi pojasnili. Rok zglasitve do konca avgusta t. l. 1532

Dobra

kuharica

veščca šivanja perila in oblek, išče primerno službo. Naslov na upravo pod »Pridna gospodinja 1579«.

Štambilije

vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.

Anton Černe
graver in izdelovatelj
kavčuk - štambiljev

Ljubljana, Selenburgova ul. št. 1.

Ceniki franko. 553 Ceniki franko.

Kmetija

se kupi ali v najem vzame v okolici Ljubljane, Kranja, Celja ali Maribora. — Ponudbe na upravnitvo

„Slovenca“ pod 4000/1580. 1580

Sprejme se takoj starejša

DEKLA

katera bi znala kuhati, kakor tudi druga gospodinjska dela opravljati, pod ugodnimi pogoji pri And. Krošelj, trgovcu, Dobova pri Brežicah, Spodnje Štajersko. 1592

Zahtevajte

zastonj in poštne prosto moj glavni cenik s 4000 slikami ur, zlatnine in srebrnine, glasbi, predmetov iz usnja in jekla, potrebnih za gospodinstvo in toaleto, orožja, municije itd.

Prva tovarna ur

Jan Konrad, c. in kr. dvor. Br. št. 1224 (Češko)

Nikelnaste Roskopf-ure K 3-90, 4-20, 5-— Srebrne K 8-40, 9-50. — Nikelnaste budilke K 2-90. Budilke z dvojnimi zvoncem K 4-— Pošlji se po povzetju. — Nikak riziko! Zamena je dovoljena ali denar nazaj!

Zastave

izgotovljene kakor tudi blago po najnižjih cenah pri tvrdki

BENEDIKT & Co. LJUBLJANA

Gostilna

se odda v najem na prometni državni cesti, zraven sejmišča. Cela hiša ali samo gostilniški prostori. Več se izve pri Juliji Hrehorič, Metlika. 1586

Pozor! Vse blago Pozor!

kakor tudi čevlje, dokler kaj v zalogi, brez zvišanja po stari ceni.

Tudi zalogo nagrobnih vencev s trakovi in napisi.

Prosim, priporočite se! 1574

Uljudno se priporoča tvrdka

K. WIDMAYER, pri »Solcu«, za vodo.

Gospodična išče v najem ali na račun za takoj ali za november

prometno gostilno

v mestu ali na deželi z zemljiščem; event. posestvo 1590

blizu kolodvora in farne cerkve. Ponudbe pod »Posestvo 200/1590« na upravo lista.

100 - 120 hl dobrega vina RIZLING

iz leta 1913. in 1914. prodaja po najnižji dnevni ceni in oddaja samo v večjih količinah Josip Verič, Zagreb, Trg Ladislava Pejačevića br. 3. 1593

Prodaja se poceni dobro ohranjeno

motorno kolo

z znamko „Puch“. Več se izve v St. Vidu št. 74, nad Ljubljano. 1602

Izveščana Prodajalka

špecerijske stroške, za takojšnji nastop se sprejme pri

A. ŠARABON v Ljubljani.

Goričan, ki je dovršil 4 gimnazije, išče primerne službe kot

PISAR

ali kaj enakega. Zmožen tudi italijanščine in nemščine. Ponudbe na upravo „Slovenca“ pod št. 1594.

Pomočnika in 2 učenca

sprejme takoj 1598

Fran Vilfan

čevljar, mojster, Vevče 37, p. Dev. Mar. v Polju.

Hlapec

se sprejme v trgovino z usnjem

Ivan Seunig, Stari trg št. 7, Ljubljana.

Odda se 10 voz oblanja

od strojev, uporabnega za kurjavo ali steljo. Vpraša se pri Anton Rojina, mizarstvo, Kolo-dvorska ulica št. 8. Istotam se

sprejmeta 2 vajenca

za mizarstvo obrt. Nastop lahko takoj, ali pozneje. 1597

Motorno kolo „Puch“

3 HP ki brezhibno deluje in ima pnevmatike v najboljšem stanju, se ugodno proda tudi na obroke. Ogleda se pri A. Goros, Marije Terezije cesta. 1872

Odlikovan na razstavi v Radolici leta 1904 s častno diplomom in svetiljo I. vrste.

BRINJEVEC

najboljše vrste, posebno priporočljiv proti kuznim boleznim, se dobi pri Gabrijelem Eršam, Zapuše pošta Begunje pri Lescah, Kranjsko.

Za pristnost se jamči. Cene zmerno. 3167

PLAVEC

za plavljenje večje množine okroglega lesa (hlodov) po Muri se išče. Ponudbe na Viljem Fürth, Gradec, Kaiserfeldgasse števil. 17.

Edino najboljšo Pfaff šivalne stroje — Puch kolesa

priporoča

po ugodnih cenah in plačilnih pogojih

IGN. VOK

specialna trgovina šiv. strojev in koles

Ljubljana, Sodna ul. 7.

10 letno jamstvo za vozni del najbolj pripravljen.

Lahki elegantni modeli več vrst.

Cenik zastoj in franko. — **Zastopnike** sprejem.

Kneza Auersperga adloaktivno kopališče Toplice na Kranjskem

Postaja dolensko železnice Straža-Toplice. Akutov vrelec 38° C, ki daje nad 30.000 hl radioaktivne vode na dan. Velika kopališča, posebne in močvirne kopeli. Elektroterapija, masaža, s komfortom opremljene sobe, izvrstne restavracije. — Indikacije: revmatizem, protin, nevralgija (ishias), nevrastenija, histeria, ženske bolezni itd. Prospekte daje kopališko ravateljstvo. 984 8 Sezona od 1. maja do 1. oktobra.

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.

Mizarstvo.

Popolna spalna oprema za 2 osebi 390 tovljena iz tu ali inozemskega oreha ali hrasta z marmorjem in ogledalom

Zaloga otroških vozičkov.

Cene konkurenčne.

Blago solidno.

350 K

J. Pogačnik

Ljubljana, Marije Terezije cesta 13-18.

Originalne Mayfarth ve

postavno varovane

1391

„HERKULES“

vinske in sadne stiskalnice prvovrstni izdelek. Hydraul. vinske in sadne stiskalnice nedosegljive!

Mlini za grozdje in sadje,

Naprave za pridelovanje mošta

PH. MAYFARTH & Co.

Tovarna poljedelskih strojev.

DUNAJ, II, TABORSTRASSE Nr. 71.

Cenik št. 620 zastoj. Zastopniki se sprejmejo.

Specijalno izdelovanje stiskalnic in aparatov za pridelovanje vina.

Ustanovljeno 1. 1893.

Ustanovljeno 1. 1893.

Vzajemno podporno društvo

v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanji vlagateljem so za po-

5%

ljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let; pa tudi izven odsekov proti poljubnim dogovorjenim odplačilom. Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali poroštvo. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 kron. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 s 17.406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.788.340 kron.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stol. kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani,

II. podpredsednik:

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Fran Borštnik, a. kr. profesor v pokoju v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani; Ivan Dolenc, a. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Gruden, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remec, ravatelj trg. šole v Ljubljani; Anton Sušnik, a. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani; Fran Veršič, a. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, a. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Čadež, katehet v Ljubljani; Ivan Miškar, profesor v Ljubljani; K. Gruber, a. kr. fin. rač. oficijal v Ljubljani; Avgustin Zajc, a. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je Vzajemna zavarovalnica

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov

Ljubljana :::: Dunajska cesta št. 17.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe; 2. vse premično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove in enako; 3. vse poljske pridelke, žita in krmo; 4. zvonove proti prelomu; 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti nezgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale 1. 1912. 673.356 kron 17 vin., so poskočile koncem leta 1913. na 735.147 kron 17 vin. Teda čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolje bo rasel zaklad.

Ponudbe in pojasnila da ravateljstvo, glavno poverjenstvo v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeriki.

Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

1439

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Ustanovljeno v letu 1842.

Brata Eberl

Trgovina oljnatih barv, laka in firneža

Crkoslikarija

Slikarja, pohištvena in stavbena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeva cesta

Nasproti hotela Union

Telefon 154. Telefon 154.

Jantarjevi laki in laščilo za sobna tla.

Marx-emajl za pode, zid, železo in drugo.

Firnež iz pristnega lanenega olja.

Oljnate barve, najboljše

vrste fačadne barve,

vremensko neizpremen-

ljive (Kronsteinerja) barve, in raznovrstne vzorce za

sobne slikarje.

Lake angleške za kočije, lake

za pohištvo in druge predmete

Olje za stroje, prašno olje, karbolinej, čopiče za vsako obrt. - Vse potrebščine za umetnike, slikarje i. t. d.

Predmete in potrebščine za žgalno in briljantno slikanje.

Delavnica za črkoslikarska, likarska in pleskarska dela Igriška ulica 6, Gradišče.

1132

Organist in cerkvenik

ceciljansko izučen, oženjen, vojaštine prost, z jako lepimi izpričevanji, želi službo premeniti. Gro tudi izven Kranjske. Naslov pove uprava pod št. 1489.

ANTON BOČ

barvarija in kemična pralnica
Ljubljana, Selenburgova ul. 6

Dela se izvršujejo tudi na
Glinah št. 46. Nizke cene!
Točna in solidna postrežba!

Obstoj trdke že čez 50 let.

Krepkega dečka

Iz poštene hiše s primerno šolsko izobrazbo,
ter pridnega 1589 5

trgovskega pomočnika

sprejme Jos. Errath v Mokronogu, Dolenjsko.

Sprejemem dva dobro izurjena dimnikarska pomočnika

proti dobri plači. Nastop lahko takoj.
Emer. Štrigel, dimn. mojster, Ljubljana,
Sv. Petra cesta št. 32. 1587 3

Prodajalka

mešane stroke išče službe takoj. Naslov pove
uprava lista pod št. 1583. 1583 1

MATTONIS

JEDINSTVEN
U SVOJOJ
ANALITIČNOJ
KAKVOČI

NAJBOLJE
ODAVNA NAJŠIRŠA
NIJE PORODIČNO
PIČE

GISSHÜBLER

ČISTI PRÍRODNÍ ALKALÍČNÍ
KISELI IZVOR

Zaloge v Ljubljani:

A. Šarabon in Mihael Kastner.

VENČEV IN TRAKOV.

BENEDIKT & CO., LJUBLJANA

PRESERNOVA ULICA

**GORCEVA
ADLER IN ES-KA
KOLESA**

so pa res
NAJBOLJŠA!

A. GOREC

špecialna trgovina s kolesi in deli
LJUBLJANA
MARIJE TEREZIJE CESTA ŠT. 14
„NOVI-SVE T“ nasproti KOLIZEJA

**Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje!**

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6, pritličje, v lastni
hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvi

sprejema hranilne vloge in vloge v
tekočem računu, za katere jamčijo
ne samo njeni zadržniki temveč

tudi cela dežela Kranjska

ter jih obrestuje po 4³/₄ % brez
kakega odbitka, tako da sprejme
vložnik od vsakih vloženih 100 K
čistih obresti 4.75 kron na leto.
Stanje vlog je bilo koncem junija
1915 čez 23 milijonov kron. Za
nalaganje po pošti so poštnohnan.
položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.

100 litrov zdrave domače pijače,

osvežujoče, dobro in seje gasoče si lahko
vsak sam priredi s malimi stroški. V sa-
logi so snovi za ananas, jabolčnik, gre-
nadin, malinovec, poprova meta, mu-
škatelca, pomaranča, kiselica, perla,
vinskega. Ta pijača se lahko polni sa-
vija hladna, poslami pa vroča maso ru-
ma in aganja. Skaniti se ne more. Snovi
s natančnim navodilom stanejo K 4.50
franko po povestju. Na 5 takih porcij do-
dam eno povestju. Za gospodarstva, tovarne, delavnice itd.
neprecenljiva vrednost, ker delavos ta pijača osveti in
ne upijani, valed česar ne gube nič na svoji delamčnosti.

Jan Grolich, drogerija „Pri angelu“, Brno 643, Morava.
1851

500K

1507

Vam plačam, ako Va-
ših kurjih očes, bra-
davic in trde kože,
tekem 3 dni s korenino,
brez bolečin ne odpravi
Cena lončku z
jamstvenim pis-
mom K 1.—, 3 lončki K 2.50. — KEMENY,
Kaschau (Kassa) I., poštni predal 12/82 Ogr.

Proda se dobro ohranjen dekoracijski

divan

za K 40.—, in lepa 1528

stenska ura

za K 20.— v Hilšerjevi ulici šteč. 5./I.

Toni Jager

Ljubljana,
Židovska ulica št. 5.

Predtiskarija najno-
vejših vzorcev za ve-
zene obleke in bluze.

Prvo kranjsko podjetje za umetno
steklarstvo in slikanje na steklo

Augusta Agnola

Ljubljana

Dunajska cesta šteč. 13
pri „Figovcu“

se priporoča slav. cerkvenim
predstojništvom kakor p. n.
občinstvu za solidno izvršitev
vsakovrstnega umetnega ste-
klarstva in slikanja na steklo,
za steklarstvo v figurini in
navadni ornamentiki, stavbno
ter portaino steklarstvo —
Zaloga steklenega in porcela-
stega blaga vsake vrste, sve-
tilk, zrcal, okvirov za podobe
itd. — Narisi in proračuni na
zahtevo zastoj. — Spričevala
mnogo dovršenih del na raz-
polago. 74

Dež. lekarna pri „Mariji Pomagaj“
M. LEUSTEK

Ljubljana, Resljeva cesta 1

zraven cesarja Franc Jožefa jub. mostu

priporoča ob sedanjem času za jemanje
najbolj pripravno, pristno, čisto in sveže
Dorševo med. ribje olje ugod. okusa, lahko
prebavljivo. Mala
steklenica 1 K, večja 2 K.

Tanno-chinin tinktura za lase, ki okrepu-
je lasišče in
preprečuje izpadanje las. Cena steklenici
z rabinim navodom 1 K.

Slovita Melusine ustna in zobna voda deluje
no proti zobobolu in gnjilobi zob, utrdi
dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz
ust. — Steklenica 1 K. 3228

Zaloga vseh preizkušenih domačih zdravil,
katera se priporočajo po raznih časopisih in
cenikih. Med. Cognac, Malaga, rumo itd.
razpošilja po pošti vsak dan dvakrat.

Brzjavke:
Prometbanka Ljubljana.

Sološna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic, **Vogel Marijin trg — Sv. Petra cesta.** Delniški kapital in reserve 65.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na
hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim
vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupo-
vanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shra-
njevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 15

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mes-
tih. — Izplačevanje kuponov in izrebanih vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodaja-
nje deviz, valut in tujih novcev. — Najemodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za
ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom
stranke. — Brezplačna revizija izrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja

31. decembra 1912 na knjižice in tekoči račun K 236,633-922.—.

Izdaja konzorcij „Slovenca“.

Tisk: »Katoliške Tiskarne«.

Odgovorni urednik: Jožef Gostinčar, državni noslač